TÉRINFO

A Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve felülvizsgálatának és módosításának Környezeti Vizsgálata és Natura 2000 hatásbecslése

Összefoglaló

Készült a Belügyminisztérium megbízásából
Budapest, 2012 április

Tartalom

Bevezetés és háttér 3
1. A környezeti vizsgálat kerete 4
2. A vizsgált terv rövid bemutatása 4
3. A környezeti vizsgálat módszertana 7
4. A környezeti vizsgálat mérföldkövei 8
5. A környezeti vizsgálat partnerségi folyamata 9
6. A környezeti állapot főbb jellemzői 11
7. A tervmódosítás általános értékelése 12
8. Parlamenti vita módosításainak környezeti értékelése 18
9. Natura 2000 hatásbecslés összefoglalása 30
10. Áttekintés környezeti értékelés megállapításairól és javaslatairól és figyelembevételéről 36

Bevezetés és háttér

A Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve felülvizsgálatának és módosításának Környezeti Vizsgálata a fenntarthatósági és a környezeti szempontok érvényesítésének elősegítése, valamint a 2/2005 Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) előírásainak megfelelése céljából készült.
A környezeti vizsgálat (KV) célja, hogy a társadalmi partnerekkel együttműködve elősegítse a környezeti és komplex fenntarthatósági szempontok tervmódosításba történő integrálását, illetve érvényesítését annak tervezése során.

A stratégiai környezeti vizsgálatot független értékelő a Budapesti Corvinus Egyetem Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszéke végezte el. (A Natura 2000 hatásbecsléssel kiegészített Környezeti Vizsgálat 2011 április 30-n került fel a VÁTI honlapjára.)

Jelen dokumentum a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve felülvizsgálatának és módosításának Környezeti Vizsgálata és Natura 2000 hatásbecslési dokumentációja áttekintése, eredményeinek, javaslatainak és konklúzióinak összefoglalása. Az összefoglaló tartalmazza a parlamenti vita módosító indítványainak (elfogadott, illetve el nem fogadottak), környezeti szempontú értékelését is.

A KV célja, hogy a környezeti szakértők és az érintettek véleményének a tervezés folyamatába való integrálása segítségével javítsa a Terv minőségét és konzisztenciáját, különösképpen a fenntarthatósági és környezeti szempontok tekintetében. A KV hasznos eszköz, amely felhívja a figyelmet a Program környezetre gyakorolt lehetséges pozitív hatásaira, csökkentheti a környezetre káros beavatkozások negatív hatásait, ezáltal javítja a Program környezeti teljesítményét.
A stratégiai környezeti vizsgálat főbb jellemzői:

1. A legfontosabb környezeti hatások vizsgálata;
2. Stratégai fókusz: terv, program, szakpolitika vizsgálata;
3. A vizsgálat tárgyához, fókuszához specifikált módszertan és folyamat;
4. Iteratív folyamat;
5. A tervezés teljes folyamatában befolyást gyakorol a döntéshozatali folyamatokra;
6. A közösségi és partnerségi részvétel biztosításával javítja mind a vizsgálat lefolytatásának, mind a tervezés folyamatának átláthatóságát;
7. A tervezésen túlmenően a program végrehajtására is kiterjed a vizsgálat;
8. Az KV a fenntartható fejlődés elősegítésének egy kulcsfontosságú eszköze.

Az KV jelen közérthető, összefoglalójában áttekintést adunk a stratégiai környezeti vizsgálat módszertanáról és folyamatáról, kiemelve a legfontosabb megállapításokat és javaslatokat. Bemutatjuk röviden, hogy a tervezéshez és a Programhoz kapcsolódó KV folyamatot, a véleményeket. Az összefoglalóban külön kitértünk az KV elkészülte utáni parlamenti vita során kapott vélemények, javaslatok környezeti szempontú értékelésére.

1. A környezeti vizsgálat kerete

A környezeti vizsgálat keretét a 2001/42/EK Irányelve, valamint annak magyarországi adaptációját megtestesítő 2/2005 Korm. rendeletben foglaltak jelentik.
A 2001/42/EK Irányelv „célja, hogy a környezet magas szintű védelmét biztosítsa, és hogy hozzájáruljon a környezeti szempontok beillesztéséhez a tervek és programok kidolgozásába és elfogadásába a fenntartható fejlődés elősegítése érdekében" (1. Cikk). E célok elérése érdekében egyrészt előírja, hogy „környezeti vizsgálatot végezzenek a valószínűleg jelentős környezeti hatású tervek és programok vonatkozásában" (1. Cikk), másrészt „biztosítja, hogy e tervek és programok megvalósításának ilyen hatásait előkészítésük során és elfogadásukat megelőzően számításba vegyék" (Preambulum, 4. szakasz).

A fenntartható fejlődés alapelveivel összhangban, a környezeti keretek tekintetében a tervnek három alapvető feltételnek kell megfelelnie:

(1) a környezeti elemek és rendszerek terhelhetőségét meg nem haladó, regenerációs képességét nem veszélyeztető használata, hasznosítása,
(2) a környezeti értékek fenntartása, megőrzése,
(3) Az anyagfelhasználás és anyagkibocsátás mérséklése a terhelhetőség folyamatos nyomon követésével.

2. A vizsgált terv rövid bemutatása

A Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terv felülvizsgálata és módosítása (BATrT) készítésének jogi alapját az 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről és a végrehajtásáról szóló 218/2009 Kormány rendelet a területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről jelentik.

A törvény szerint a területfejlesztés és területrendezés célja és feladata:

a.) az ország valamennyi térségében a szociális piacgazdaság kiépítésének elősegítése, a fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, az innováció térbeli terjedésének elősegítése, a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő térbeli szerkezet kialakítása;
b.) a főváros és a vidék, a városok és a községek, illetve a fejlett és az elmaradott térségek és települések közötti – az életkörülményekben, a gazdasági, a kulturális és az infrastrukturális feltételekben megnyilvánuló – jelentős különbségek mérséklése és a további válságterületek kialakulásának megakadályozása, társadalmi esélyegyenlőség biztosítása érdekében;
c.) az ország térszerkezete, településrendszere harmonikus fejlődésének elősegítése;
d.) a nemzeti és térségi identitástudat megtartása és erősítése.

A felülvizsgálat az érvényben lévő 2005. évi LXIV. törvény a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Tervre terjedt ki. A Környezeti Vizsgálat elkészítéséhez az akkor hatályos törvényt (2005), a Budapesti Agglomeráció Területrendezési Terve Program-ot, illetve a „Tervezett szabályozás irányelvei (2010 január) munkaközi anyagot, illetve az egyeztetésekre kikerült került felhasználásra, amelyet a Pestterv Kft készített.

A BATrT felülvizsgálatot három körülmény tette szükségessé:

- A BATrT törvény előírja az 5 évenkénti felülvizsgálatot.
- Hatályba lépett 2008. évi L. törvény az országos területrendezési tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény módosításáról,
- Életbe lépett a Kormány 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelete a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól.

A negyedik sürgető körülmény nem jogszabályban meghatározott, hanem a megváltozott, felgyorsult társadalmi, gazdasági környezet következménye. Budapest és az agglomeráció az ország egyik legdinamikusabban fejlődő területe, ahol néhány év alatt jelentős területhasználati változások történtek.

A környezeti vizsgálat első lépéseként a terv célrendszerének vizsgálata történt meg. A területfejlesztési törvény végrehajtási utasítás szerint a területrendezési terv célrendszere egy komplex célrendszeren keresztül (átfogó cél, horizontális cél, specifikus cél, területi cél) megfogalmazásra. A területrendezési terv módosításának keretében önálló célrendszert tartalmazó dokumentum nem készült, ezért a BATrT módosítás célrendszerét a Közép-Magyarországi Régió Operatív Programja 2007-2013 (2006), a Közép-magyarországi Régió Területfejlesztési Operatív Programja 2009-2013 és a Budapesti Agglomeráció Területfejlesztési Koncepciója és Stratégiai Programja (2007), keretében megfogalmazott célok határozták meg. A stratégiai dokumentumok célrendszerének vizsgálatánál elsősorban a környezettel kapcsolatos célokat vizsgáltuk.

A stratégiákból levezett célrendszert a javaslattevő fázis (2010. április) Egyeztetési Tervdokumentációjának III/2. fejezete tartalmazza. A fejezetben külön egységenként kerültek tárgyalásra a településhálózat fejlesztésére irányuló célkitűzések (2.1.), a közlekedési infrastruktúra fejlesztése (2.2.), a vízi közművek fejlesztése (2.3), az energiaközművek fejlesztése (2.4.) és a környezetvédelem, környezetgazdálkodás (2.5.) fejlesztésére vonatkozó célkitűzések.

A fejlesztéspolitikai dokumentumok mellette a terv céljait a területfejlesztésről és a területrendezésről 1996. évi XXI. Törvény is meghatározza. A törvény szerinti célok:

(3) A területrendezés feladata különösen:

a) a környezeti adottságok feltárása és értékelése;

b) a környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő területfelhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének - az ágazati koncepciókkal összhangban történő - megállapítása;

c) az országos és térségi, továbbá a területrendezéssel kapcsolatos településrendezési célok összehangolása.

A törvény szerint a területrendezési terv: „az ország, illetve egyes térségek nagytávlatú műszaki-fizikai szerkezetét meghatározó és befolyásoló tervdokumentum, amely biztosítja a területi adottságok és erőforrások hosszú távú hasznosítását és védelmét, az ökológiai elvek érvényesítését, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt elhelyezését és a területfelhasználás rendszerét, optimális hosszú távú területi szerkezetét."

A területfejlesztési, területrendezési célok nem kellő összehangolása számos tájhasználati konfliktus forrása lehet. Leggyakoribb probléma az infrastruktúra fejlesztések, a beépített területek növelése és a természetvédelem, tájvédelem szempontjainak ütközése.

A BATrT és a törvény módosítása célkitűzései:

- Az elfogadás előtt álló agglomerációs területfejlesztési koncepció és program célrendszerének figyelembevétele a tervezésnél és annak szolgálata a területrendezés rendelkezésre álló valamennyi eszközével.
- A régió és az agglomeráció policentrikus településrendszerének (a területrendezési terv tartalmi követelményei szerint is kötelező) „településrendszer" meghatározása és továbbfejlesztése, a települések és központok közötti munkamegosztás érvényesítése érdekében.
- A térségi szerkezeti terv módosítása során mennyiségében és minőségében is megfelelő területkínálat biztosítása a gazdaság, továbbá a valós társadalmi igényeknek megfelelő lakóterületek, közösségi szolgáltatások, a rekreáció számára.
- A beépítésre szánt területek további bővítéséhez kapcsolódó jogok differenciált megállapításánál figyelembe kell venni az egyes települések sajátosságait, a területi potenciálokat, a területfelhasználást korlátozó (az OTrT-vel összhangban meghatározott) elemeket, a beépítésre szánt területek növelésének korábbi dinamizmusát (a területek környezeti érzékenységét és megközelíthetőségét is figyelembe véve), illetve vizsgálva a fejlesztésre - a hatályos településszerkezeti tervben - kijelölt és a még fel nem használt területek nagyságrendi arányát.
- A települések fejlesztéshez indokoltan szükséges területek biztosítása mellett az új fejlesztési területek kijelölése során a természetvédelemből, illetve az OTrT-ben meghatározott korlátozásokból adódó korlátozásokat egyértelműen érvényesítése.
- Kiemelt cél a fejlesztések területi koncentrációja az urbanizált területekre, a fővároson kívül főként az övezet alközpontjaira, illetve a kötöttpályás tömegközlekedéssel megközelíthető területrészekre, a fejlesztési csomópontokra, a természeti területek beépítetlenül hagyásával. A szabályozás módosításával és finomításával csökkenteni kell az új területek igénybevételének dinamizmusát. Kiemelt feladat a területtakarékosságra, illetve a korábban már igénybe vett (de alulhasznosított) területek felhasználására ösztönző szabályozás kialakítása.
- A terv és a törvény felülvizsgálata során a hatályos törvényben települési térségként megjelölt területek közül azon területek visszaminősítése mezőgazdasági térségbe, amelyeket a törvény hatálybalépése óta a települések nem vettek figyelembe településszerkezeti terveik módosítása során.
- A szabad területek megfelelő hasznosításának elősegítése, a legjobb minőségű mezőgazdasági területeken kívül eső területeken a rekreációs funkció erősítését a „Zöldövezet" filozófiája szerint (a táj- és természetvédelem érdekeivel összehangolva).
- A térszerkezeti összefüggések, valamint a termőhelyi adottságok figyelembevételével alkalmas területeken kell törekedni új erdőterületek kijelölésére.
- Kiemelt cél a térszerkezet fejlesztéséhez szükséges térségi infrastruktúrahálózat (területigényes) elemeinek rögzítése, a hálózatok kiegészítése (illetve azok nyomvonalának, területigényének pontosítása az időközben elkészült tervek figyelembevételével)
- Szükséges a hatályos településrendezési tervekben megfogalmazott új térszerkezeti, területfelhasználási elhatározások értékelése, a térségi érdekeltségű elemek beépítése a törvény módosításába.

- A térség egészére is iránymutató „Budapesti közlekedésfejlesztési rendszerterv” elhatározásainak érvényesítése (kiemelten az elővárosi vasút, a kapcsolódó P+R rendszerek és a térségi kerékpárút hálózat rögzítésével)
- A tervezés, illetve a törvénymódosítás célja fentieken túl az értékvédelem bővülő szempontú érvényesítése, a természeti-, a táji-, tájképi-, a kulturális örökség elemei megőrzésének területrendezési eszközökkel történő elősegítése.
- A területrendezés elhatározásai járuljanak hozzá a térség egésze környezeti állapotának, azon belül kiemelten a települési térségi területek környezetminőségének javításához.

A BATrT célrendszere így az alábbi három pont szerint csoportosítható:

Erőforrások hosszú távú védelme

A területrendezési terv törvény szerinti alapvető célja, hogy a biztosítsa az erőforrások hosszú távú védelmét. A környezeti fenntarthatóság alapelvei (terhelhetőség meg nem haladása, környezeti értékek fenntartása, anyagkibocsájtás mérséklése) megjelennek a tervmódosításban. A terv egyes övezeti (magterület, ökológiai folyosó, puffer terület, kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, erdőtelepítésre alkalmas terület, tájképvédelmi terület övezete stb.) biztosítják a cél elérését.

Műszaki infrastruktúra összehangolt elhelyezése

A terv vizsgálati munkarésze feldolgozta a rendelkezésre álló ágazati fejlesztési koncepciókat. A terv jelentős új infrastruktúra fejlesztéseket nem fogalmaz meg az OTrtT-hez képest. Az infrastruktúra elhelyezésnél a gyorsforgalmi út fejlesztések és az ökológiai háló érintkezése okozhat problémát, amelyet vizsgálni kell.

Területfelhasználás optimális rendszere

A területfelhasználás optimális rendszerét a szerkezeti terv határozza meg. A területhasználatokban a módosítás nem irányoz elő nagyobb mértékű változtatásokat.

3. A környezeti vizsgálat módszertana

A környezeti vizsgálat (KV) a kidolgozott szakmai útmutatók, ajánlások figyelembevételével készült (GRDP kézikönyv). A vizsgálat során olyan elemzési-értékelési módszertant alkalmaztunk, amely feltárta, hogy a tervnek milyen közvetlen, vagy közvetett kihatása lehet a környezetre, milyen környezeti változások várhatók a hatások következtében, milyen természetűek és kiterjedésűek a várható hatások, illetve van-e lehetőség megelőzni, vagy csökkenteni a várható jelentős hatásokat. Az elemzés keretében sor került a tervmódosítás prioritási és célrendszerének fenntarthatósági vizsgálatára, majd a terv általános környezeti szempontú értékelésére.

Az első fázisban a BATrT prioritásainak és célrendszerének fenntarthatósági értékelése és dokumentálása történt meg (2010.04.28.). A tervdokumentum általános vizsgálata olyan, a környezeti szempontok vizsgálatára specifikált kérdések mentén történt, amelyek a program és beavatkozásainak relevanciáját, koherenciáját (más programokkal, stratégiákkal való kapcsolatát), konzisztenciáját (tiszta, logikus felépítését), eredményeit és hatásait célozták meg. A munkafázis keretében összehasonlítottuk a tervmódosítást a fenntarthatósági

értékrenddel. A dokumentumvizsgálatra alapozott eljárás keretében a tervmódosítás összehasonlításra került a térségre készült legfontosabb környezetpolitikai, területfejlesztési, környezetvédelmi dokumentumokkal.

Második lépésben a BATrT helyzetértékelése történt meg. A helyzetértékelés kiterjedt a környezeti értékelés kidolgozásának folyamatára, tervezési folyamathoz, történő kapcsólódására, a környezeti értékeléshez felhasznált információk leírására és jellemzésére, a KV készítése során tett javaslatok hatása a terv alakulására, illetve a környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása

Harmadik lépésben a BATrT szerkezeti és szabályozási övezeteinek, az ahhoz kapcsolódó javaslatoknak, intézkedéseknek és a környezetvédelmi prioritásoknak, célrendszernek az összevetése történt meg.
A BATrT környezeti teljesítményének értékelése a következő szempontok figyelembe vétele alapján történt:

1.) Természeti erőforrások fenntartható használata
   - anyag és energiafelhasználás minimalizálása, hatékonyságának növelése
   - megújuló erőforrások használatának előtérbe helyezése, feltételesen megújítható erőforrások (pl. biomassza) megújuló képesség szerinti használata
   - közlekedési, szállítási igény minimalizálása
   - hulladékok keletkezésének megelőzése, minimalizálása, hulladékok újrahasznosítása
   - helyi kulturális sajátságok figyelembe vétele
   - emberi egészség megőrzése
2.) Környezet állapotának megőrzése és javítása
   - Természetes anyagok használata
   - Szennyezőanyag kibocsátás minimalizálása, toxikus hatások elkerülése
   - Hulladékok biztonságos elhelyezése
   - Veszélyes hulladékok keletkezésének elkerülése
   - Épített környezet, kulturális örökség megőrzése
   - Környezeti kockázatok elkerülése
3.) A természeti, táji értékek megőrzése
   - A területfoglalás és a hatásterület minimalizálása
   - Természetes élőhelyek, védett területek elkerülése
   - Ökológiai hálózat figyelembe vétele
   - Zöldmezős beruházások elkerülése, barnamezős beruházások előtérbe helyezése
   - Eredeti állapot helyreállítása tevékenység felhagyása után
   - Tájképi sajátságok, hagyományos tájhasználat figyelembe vétele

Az KV és a Natura 2000 hatásbecslés módszertani specialitását jelentette, hogy - területrendezési tervről lévén szó - a hatásokat, illetve azok területi vonatkozásai számos esetben térképi fedvényeken kerültek lokalizálásra.

Negyedik lépésben olyan általános és részletes javaslatok kerültek megfogalmazásra, amelyek a tervezési folyamat során elősegítették a fenntarthatósági célok elérését.

4. A környezeti vizsgálat mérföldkövei

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11) Korm. rendelet szerint környezeti vizsgálatot is le kellett folytatni. A Törvény módosításával együtt a környezeti vizsgálat dokumentációjaként elkészült környezeti értékelést is egyeztetni kellett a

kormányrendeletben meghatározott szervekkel. A fenti kormányrendelet előírja a környezeti értékelés nyilvánosságra hozatalának a kötelezettségét is, mely kötelezettségnek az előterjesztő úgy tett eleget, hogy a Törvény módosítására vonatkozó javaslatot és a környezeti értékelést 2 hónapra közzétette a VÁTI honlapján (www.terport.hu\agglo). (A fenti egyeztetésen csak a Százhalombattai Társadalmi Szervezettől érkezett észrevétel.)

Munkafázis:	Dátum:
A tervezett tematika (1) meghatározása, szakértői véleménykérő levéltervezet (2) a szakértői címlista (3) és a terv, tervmódosítás rövid összefoglalójának (4) (terv, illetve program címe, típusa, tartalma, célja, a tervezési terület, módosítás esetén a módosítás lényege és az eredeti tervhez, illetve programhoz mért jelentősége), átadása a megrendelőnek	2009. 11.10.
A tervezett tematika meghatározása szakértői	2010.01.30.
A környezeti vizsgálat célrendszerének vizsgálata	2010.04.28.
A környezeti vizsgálat első egyeztetési változatának elkészítése	2010.05.30.
A környezeti vizsgálat első egyeztetési változatának kiküldése, megjelentetése	2010.06.16.
Az egyeztetési eljárás során érkezett vélemények, szakmai állásfoglalások feldolgozása	2010.08.16-2011.01.25
A környezeti vizsgálat eredményének közzététele a honlapon	2011.01.25.
A Natura 2000 hatásbecsléssel kiegészített környezeti vizsgálat dokumentációjának átadása a megrendelő részére	2011.04.30.
A környezeti vizsgálat és Natura 2000 hatásbecslés Összefoglalójának elkészítése	2012. 04. 30.

1. táblázat A környezeti vizsgálat mérföldkövei

5. A környezeti vizsgálat partnerségi folyamata

A Stratégia Környezeti Vizsgálat (SKV) jogi alapját a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról jelenti. A jogszabály 1. melléklete szerint a az 1996. évi XXI. tv. 23. § (1) bekezdés alapján készülő területi tervekre, így a megyei területrendezési tervekre is környezeti vizsgálatot kell készíteni. egyeztetésre a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 20. § (3) bekezdésben meghatározottak szerint.

A partnerségi folyamat lényege, hogy az információhoz történő hozzáférés és a véleményezés biztosítása. A partnerségi folyamat során a következő technikák, csatornák kerültek felhasználásra:

- *A nyilvános dokumentumok a VÁTI Térportál honlapján* keresztül érhetők el.
- *CD dokumentáció postai kiküldése:* Az elkészült tervmódosítás és környezeti vizsgálat az érintett legfontosabb szakmai, tudományos, érdekképviseleti, önkormányzati és civil szervezetek számára megküldésre került.
- *Országos Környezetvédelmi Tanács:* Az OKT mint a civil szféra környezetvédelmi szervezetit összefogó ernyőszervezet számára véleményezésre megküldésre került a dokumentáció.
- *A beérkezett vélemények figyelembevétele*: A beérkezett vélemények feldolgozásra és dokumentálásra kerültek. A vélemények feldolgozása után elkészült a Tervezői

válaszokat tartalmazó dokumentum, amely tételesen tartalmazta a különböző csatornákon érkezett módosítási javaslatokat.

A környezeti vizsgálat előzetes tematikájához öt szervezet véleményezte. A törvénymódosítás és környezeti vizsgálat első szakmai anyaga 2010. májusban készült el, melyet a Belügyminisztérium 2010. június 16-án küldött ki.

A partnerségi folyamat keretében 135 szervezet (minisztériumok, országos önkormányzati érdekszövetségek, érintett kamarák, érintett regionális és térségi, továbbá megyei és kistérségi fejlesztési tanácsok, érintett területi államigazgatási szervek, megyei önkormányzatok, fővárosi és 80 települési önkormányzat, OKT, NGO-k) került bevonásra az egyeztetés során. A 135 szervezet közül 55% élt a véleményezési lehetőséggel.

A Törvény módosításához a tervezettel kapcsolatosan a 218/2009. Korm. rendeletben rögzítetteknek megfelelően a térségben érintett fővárosi és 80 települési önkormányzat közül 42 (az érintett önkormányzatok 52 %-a) adott véleményt.

A települési önkormányzatok véleményeinek és módosító javaslatainak meghatározó többsége a térségi területfelhasználási kategóriák lehatárolásának pontosítására, a területrendezési tervről szóló Törvény módosításánál kiinduló alapot képező - a hatályos településszerkezeti tervekben rögzített – területfelhasználások következetes érvényesítésére vonatkozott. A települési önkormányzatok közül Dunaharaszti Gyömrő és Gyál városok vitatták a városias települési térség és a hagyományosan vidéki települési térség növelésének tervezett 2%-os korlátját.

Budaörs város az erdőterület besorolású területek szigorú védelme miatt látja megoldhatatlannak településfejlesztési céljai megvalósítását. A város által javasolt enyhítés elfogadhatatlan módon lazította volna az erdőterületek, illetve az erdőgazdálkodási térség védelmét, ezért az a tárcaközi egyeztetéseken nem kapott támogatást.

A Budapesti Agglomeráció észak-keleti szektorában a települési önkormányzatok egy része (Vác, Vecsés, Fót) vitatta az erdőgazdálkodási térség tervezett kiterjedését, mivel a BATrT módosítás tervezete több erdőterületet irányoz elő, mint e települések hatályos településszerkezeti terveikben kijelöltek. Ennek oka az, hogy az OTrT -ben meghatározottak szerint az agglomerációs térségben is szükséges az erdőterületek kiterjedésének növelése. Az agglomerációs törvényjavaslat az OTrT-vel összhangban az erdőterületeken kívül az erdőgazdálkodási térség részének tekinti az erdőtelepítésre alkalmas területeket is. A szabályozás szerint az erdőgazdálkodási térség területének minimum 85%-át a településrendezési eszközök felülvizsgálata során erdőterület, illetve természetközeli terület (kizárólag karsztbokorerdő) területfelhasználási egységbe kell sorolni.

A közlekedés vonatkozásában többek között az M11 gyorsforgalmi út nyomvonalának vonalvezetésével kapcsolatban merültek fel észrevételek (Érd, Herceghalom, Perbál, Telki, Zsámbék). A nyomvonal az OTrT - ben kijelölésre került, ezért az agglomerációs törvényjavaslat sem térhetett el ettől.
A nagysebességű vasút (NSV) nyomvonalának OTrT - ből és a Törvényből való kivételét kérte Biatorbágy település önkormányzata. A térségre készült környezeti, gazdasági és társadalmi hatásvizsgálat több változatban vizsgálta az NSV nyomvonal-vezetését. Mind a három változatban csak Biatorbágy település érintésével tudja a nyomvonal a fővárost (Kelenföldi pályaudvart) megközelíteni. Az előterjesztő elfogadta azt az észrevételt, hogy további szakági tervek szükségesek a nyomvonal-vezetés pontosításához.

A törvénymódosítás társadalmi vitája keretében az önkormányzatokon kívül 5 civil szervezet (a Százhalombattai Környezetvédelmi Egyesület, az Élhető Környezetünkért Egyesület a Független Ökológiai Központ Alapítvány, valamint az Érd - Óváros Szent Mihály Alapítvány, Levegő Munkacsoport) tett észrevételt.
A társadalmi szervezetek jellemzően a közlekedési infrastruktúra egyes elemeivel kapcsolatban fejtették ki álláspontjukat. A vélemények között háromban is említésre kerül a Tököli repülőtér kérdése. A civil szervezetek kifogást emeltek a repülőtérnek a tervezetben történő szerepeltetése ellen. A vélemények figyelembevételére azért nem volt lehetőség, mivel a 2030/2001. (II.9.) és 2346/2004. (XII.26.) Korm. határozatok alapján a tököli repülőtér területe „polgári légi közlekedési és kiegészítő vállalkozási célú" területként került értékesítésre, ezért a törvényjavaslat nem teheti meg, hogy nem sorolja be a területet térségi jelentőségű repülőtérként. Közlekedéssel kapcsolatos kérdést vetett fel a Százhalombattai Környezetvédelmi Egyesület is, mivel nem értett egyet az M11 út nyomvonalával és a százhalombattai Duna-híd helyével. Az úthierarchia és a nyomvonal vezetése vonatkozásában változtatásra a soron következő felülvizsgálata során lesz mód.

6. A környezeti állapot főbb jellemzői

A környezet minőségét a területrendezési terv szélesen értelmezte, egyaránt beleértette:

- a táji, természeti és művi környezet meglévő elemeinek értékeit, azok minőségét,
- a környezet védendő elemeinek (a levegőnek, a talajnak, a víznek a csendnek) városi életfeltételeket - egyben ingatlanértéket, fejlesztési lehetőségeket egyaránt - befolyásoló minőségi jellemzőit,
- a települési környezet kulturáltságát, színvonalát, esztétikumát és higiénéjét, mint a városi élet minőségét, komfortját és a fejlesztést egyaránt befolyásoló minőségi tényezőket.

A Budapesti Agglomeráció legfontosabb környezetállapottal kapcsolatos legfontosabb problémái összefoglalva a következők:

Területhasználattal, tájhasználattal kapcsolatos problémák
A Budapesti Agglomeráció területén folyamatosan csökken a biológiailag aktív felületek és növekszik a beépített, illetve műszakilag igénybevett területek aránya. A mezőgazdasági művelésből kivont területek nagysága évről évre – gyorsuló ütemben - nő, aránya megközelíti, illetve a legsűrűbb, belső agglomerációs gyűrűben már meghaladja az 1/3-2/3 arányt. A terület-igénybevételek térségileg koordinálatlanul történtek, átgondolt koncepció és új struktúrák kialakítása nélkül. Ezzel az új terület felhasználások egy része rontotta a térség egésze fejleszthetőségét.
A térség egészében minden funkcióra a ténylegesen szükséges területek többszöröse áll potenciálisan rendelkezésre, ami nehezíti a fejlesztések irányítását, ütemezését, akadályozza a takarékos területgazdálkodást. A beépített területek növekedésével romlik a vízlefolyási tényező, térségileg kedvezőtlenebbé válnak felszíni vízelvezetés, a vízgazdálkodás feltételei. A zöldfelületek egyre kijjebb szorulnak a beépített területek közül, távolabb kerülnek a településen élőktől. Romlik a településszerkezet és a térszerkezet.
Csökken az erdőterületek aránya, új erdők telepítésére alig kerül sor, a kevés új erdő helykiválasztásánál a tulajdonosi érdekek érvényesülnek a térszerkezeti és településszerkezeti szempontokkal szemben. Új városi, illetve települési közhasználatú zöldterületek nem kerültek kialakításra.

Levegőminőségi, légszennyezettségi problémák
A levegő minősége a térség egyik legsúlyosabb – területileg differenciáltan jelentkező – környezeti problémája. Mind a fővárosban, mind pedig az agglomerációban a gépjármű közlekedés okozta levegőszennyezés a domináns. A rendszeres mérések alapján a két fő szennyező anyag a nitrogén-dioxid és a por. A Budapesti Agglomeráció területén a levegő szennyezettsége különösen ott jelentkezik, ahol az elkerülő útszakaszok megépítésére ez idáig nem került sor. Levegőszennyezettség szempontjából legkiemelkedőbb a Budaörs-Érd-Százhalombatta alkotta térség, valamint Dunakeszi-Vác térsége. Legkevésbé szennyezett területek pedig Nagykovácsi-Budajenő térsége és a Szentendrei-sziget. Az utak menti környezeti zajterhelés a Budapesti Agglomeráción belül több települést és a lakosság jelentős részét érinti.

Szennyvíz-elvezetési, tisztítási problémák
Az agglomeráció csatornázottsága jelentősen nőtt az utóbbi években, de még mindig nem 100%-os, az infrastrukturális fejlesztések ellenére a települések egy részén probléma a folyékony hulladék, gyűjtése, kezelése, hasznosítása. A Budapesten keletkező és elvezetésre kerülő mintegy 650-700 ezer m3 szennyvíz a (95%-os csatornázottság) a 2010-ben átadott Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telepre kerül. A 29 hektáros területen elterülő, mintegy 70 000 m2 alapterületű komplex biológiai műtárgy biztosítja, hogy 2010 nyarától a Budapesten keletkező szennyvizek 95%-a biológiai tisztítást követően kerüljön a Dunába.
A létesítmény kezeli egyfelől a kelenföldi átemelő telepről, a folyó alatti átvezetésen érkező, másfelől a ferencvárosi átemelő telepről a Ráckevei (Soroksári) - Duna-ág alatt érkező szennyvizeket. A telep átlagos biológiai tisztítási kapacitása 350 000 m3/nap, de csúcsüzemben 525 000 m3/nap biológiai tisztítási kapacitásra is képes. Az alkalmazott eleveniszapos tisztítási technológia lehetővé teszi a szerves anyagok, a nitrogén és a foszfor megfelelő mértékű eltávolítását, valamint biztosítja a folyamat alatt termelődő biogáz hasznosítását is.
A szennyvíztisztítási arány növekedése pozitív hatással van a Duna vízminőségére, azonban a keletkező szennyvíziszap elhelyezése jelenleg nincsen teljes körűen megoldva, amely környezeti kockázatot, terhelést, negatív hatást jelent. A szilárd és folyékony hulladék gyűjtése és környezetkímélő elhelyezése, az illegális hulladék-elhelyezés megszüntetése alapvető probléma a térségben.
A tervben a figyelembe kell venni a hatást kiváltó tényezők között a régi, bezárt hulladéklerakókat, valamint a szennyvíztisztításból származó szennyvíziszap okozta környezeti kockázatot, terhelést, az iszap elhelyezésének kérdésköreit.

Zajterhelési problémák
A zajterhelés, a rezgésforrások számának, az általuk kibocsátott szennyezés nagyságának növekedése, a Budapesti Agglomeráció területén lakóterületen az életminőséget befolyásoló környezeti jellemzők között egyre meghatározóbbá válik.

7. A tervmódosítás általános értékelése

Törvény módosításának előkészítése során a tervezés alapját az érintett települések hatályos településszerkezeti terveiben rögzített területfelhasználási lehatárolások adták és mivel ezek maradéktalanul beépültek az agglomerációs törvényjavaslat Szerkezeti Tervébe a jogbiztonság teljes mértékben érvényesült.

Tekintettel arra, hogy az érintett településekben elegendő területi tartalék áll rendelkezésre a további fejlesztésekhez, az agglomerációs törvényjavaslat a városias települési térség és a hagyományosan vidéki települési térség 2%-ának erejéig ad csak lehetőséget további bővítésre. A területcsere lehetőségének beiktatásával biztosítottak továbbá azok a területek, amelyek a térség gazdasági és társadalmi fejlesztéséhez szükségesek, így a takarékosabb területfelhasználást célzó korlátozó szabályozás a társadalomnak hátrányokat nem okoz.

Az országos és térségi jelentőségű - a térség nagy távú potenciálját is meghatározó – táji és természeti értékek és területek megőrzése társadalmi érdek, ennek megvalósulását segítik elő azok a térségi övezetek, melyek a beépítésre szánt területek kijelölését korlátozzák. A beépítésre szánt terület növekedésének csökkentését célzó korlátok mellett a területcsere lehetőségének bevezetése segíti, hogy a társadalom számára valóban fontos fejlesztések területigénye biztosítható legyen. A városias települési térségre és a hagyományosan vidéki települési térségre vonatkozó új előírások biztosítják a feltételeket ahhoz, hogy az új lakóterületek élhető környezetet biztosítsanak az ott élők számára a közlekedési és a zöldfelületi ellátottság feltételei meghatározásával. Kedvező hatású lesz az a szabályozás is, amely előírja, hogy magas zöldfelületi arányú települési térségben nem lehet vegyes terület területfelhasználási egységet kijelölni, amelyben a lakásépítés is megengedett. Ezzel elkerülhetővé, illetve megakadályozhatóvá válik, hogy a települések belterületétől távol olyan lakásépítésre kerüljön sor, amelyek eredményeként olyan területileg leszakadó településrészek alakuljanak ki, ahol a humán infrastruktúra ellátás nem biztosítható. Kedvező hatása várható annak a szabályozásnak, amely új lakó- és vegyes terület kijelölés feltételeként írja elő a műszaki és humán infrastruktúra kapacitás biztosítását. Ez a szabály elősegíti, hogy a települési önkormányzatok a településrendezési szerződés keretében megállapodjanak a lakóterületek fejlesztőivel a területek működéséhez szükséges teljes körű feltételekről. Kedvező társadalmi hatása várható annak a szabályozásnak is, hogy új, 5 ha - nál nagyobb, vagy 300 lakás elhelyezésére alkalmas lakóterületet, vagy vegyes területet csak ott lehet kijelölni, ahol kötöttpályás közösségi közlekedés feltételei is biztosítottak. A szabályozás hozzájárul ahhoz, hogy az új lakásépítést célzó fejlesztések elsősorban a kötöttpályás közösségi közlekedéssel is ellátott térségekben valósuljanak meg, ezzel csökkentve a közúthálózat kapacitásbővítésére vonatkozó igényeket, valamint a személygépkocsi forgalom növekedésének az ütemét. A területek megközelíthetőségének és fejleszthetőségének összehangolását szolgálja a 7000 m² nettó eladótérnél nagyobb új kereskedelmi, szolgáltató rendeltetésű létesítmények elhelyezésére vonatkozó szabály, amely ezeknek a létesítményeknek az elhelyezését csak nagyforgalmú közösségi csomóponti megállóhely mellett teszi lehetővé. A szabály többek között megakadályozza, hogy az MO tervezett nyugati szakasza mentén, táj és természetvédelmi szempontból érzékeny területeken ilyen célú kijelölésre kerüljön sor. Az új lakóterületek életminőségét javítja az a szabály, amely e területekhez kapcsolódóan zöldterület kijelölését is előírja. Pozitív hatású az a szabályozás is, amely bevezeti a „különleges rendeltetésű térség" területfelhasználási kategóriát, mely lehetőséget biztosít nagy kiterjedésű sport célú fejlesztések megvalósítására. A közlekedési infrastruktúra –hálózat elemeinek pontosításával kiszámíthatóvá válik a települések területgazdálkodása. Az új közlekedési kapcsolatok javítják a térség elérhetőségét, a lakóhelyek és munkahelyek elérhetőségét, mely a lakosság közérzetének javulását eredményezi. A vasúti közlekedési hálózat fejlesztésével vonzóbbá válhat e környezetkímélőbb közlekedési eszköz, így a közlekedési lehetőségek javulásán túl a jövőbeli kisebb környezetterhelés következtében közvetett kedvező hatás is érvényesül.

Társadalmi érdek fűződik a racionális földhasználat kialakításához. Az agglomerációs törvényjavaslatban alkalmazott térségi övezetek hozzájárulnak ahhoz, hogy a településrendezési tervek készítése során a területfelhasználási egységek kijelölése a területi

adottságok figyelembevételével történjen. A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezet, a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezet, valamint az ásványi nyersanyag – gazdálkodási övezet lehatárolása és más célú felhasználásának korlátozása hozzájárul annak a társadalmi érdeknek az érvényesítéséhez, amely célul tűzi ki a természeti erőforrásokkal való ésszerű és takarékos gazdálkodást. Az agglomerációs törvényjavaslat a rendszeresen belvíz járta terület övezet, valamint a nagyvízi meder övezet lehatárolásával és az övezetekre vonatkozó szabályok alkalmazásával a környezeti veszélyek, illetve kockázatok csökkentésére törekszik.

Megnevezés	**Tervezett (km^2)**	**Meglévő (km^2)**	**Változás %**
Települési térség	1010,6	887,7	**113,8**
Mezőgazdasági térség	673,5	896,3	**75,1**
Erdőgazdálkodási térség	703,5	587,2	119,8
Egyéb rendeltetésű terület	40,3	35,9	112,2
Ökológiai hálózat	733,0	850,0	**86,2**

2. táblázat A tervmódosítás eredménye számokban

A Törvény felülvizsgálatát és a módosítási javaslatokat a területrendezési terv tartalmi követelménye alapján készült területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat, illetve a külön készülő környezeti vizsgálat, továbbá a Natura 2000 területekre készülő hatásbecslés alapozta meg. A jogszabályok alapján kötelezően elkészített részletes hatásvizsgálatok legfontosabb megállapításai az alábbiak:

A városias települési térségben és a hagyományosan vidéki települési térségben új beépítésre szánt területek kijelöléséhez a műszaki infrastruktúra megléte feltételként előírásra került. Pozitív hatása lesz annak is, hogy az agglomerációs törvényjavaslatban növekedett az erdőgazdálkodási térség kiterjedése a térszerkezeti összefüggések, valamint a termőhelyi adottságok figyelembevételével a mezőgazdasági művelésre kevésbé alkalmas területeken. A természeti erőforrások fokozott védelmét biztosítják a térségi övezetek közül a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, valamint az ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezet. Az agglomerációs törvényjavaslat hozzájárul az értékvédelem érvényesítéséhez, a világörökség és a világörökség várományos területek, valamint a történelmi települési területek lehatárolásával.

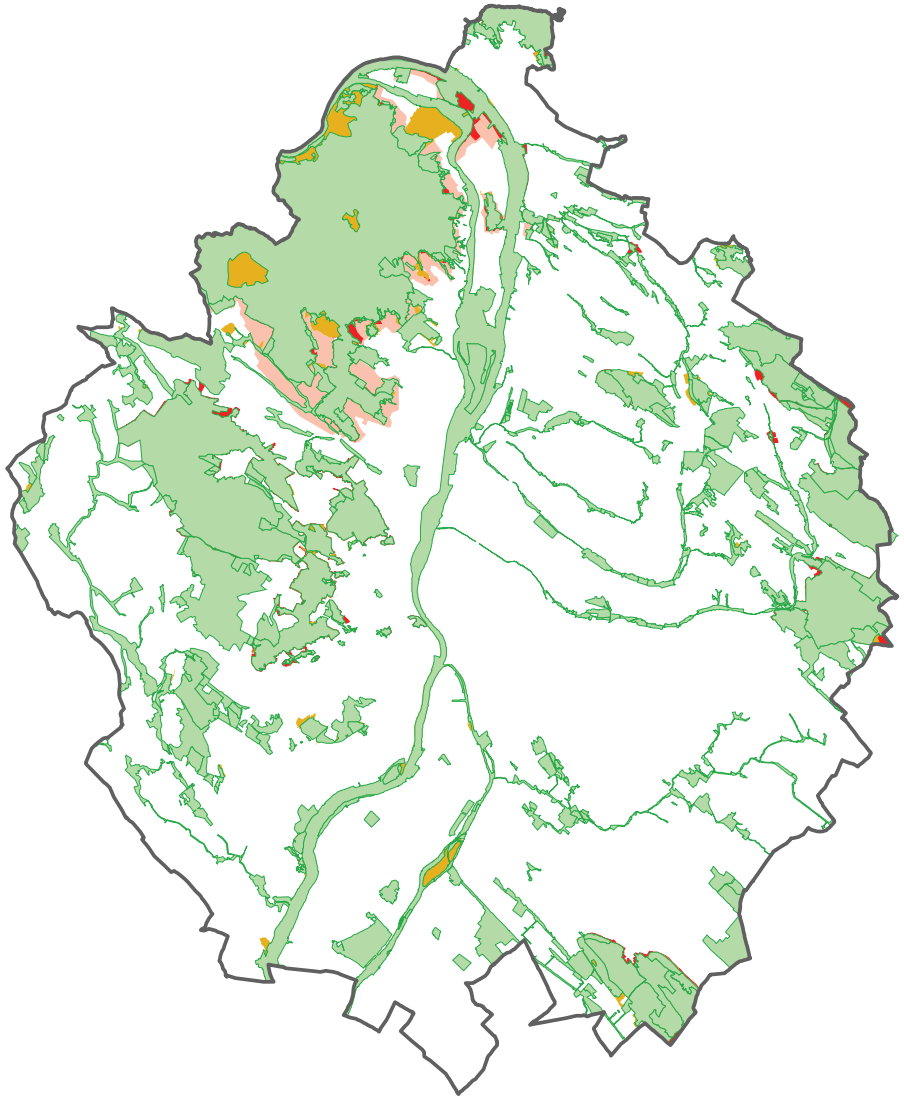

1. ábra Nemzeti Ökológiai Hálózat (zöld) és a Natura2000 területek (okker), természetvédelmi területek (piros, pufferövezet, rózsaszín) kapcsolata

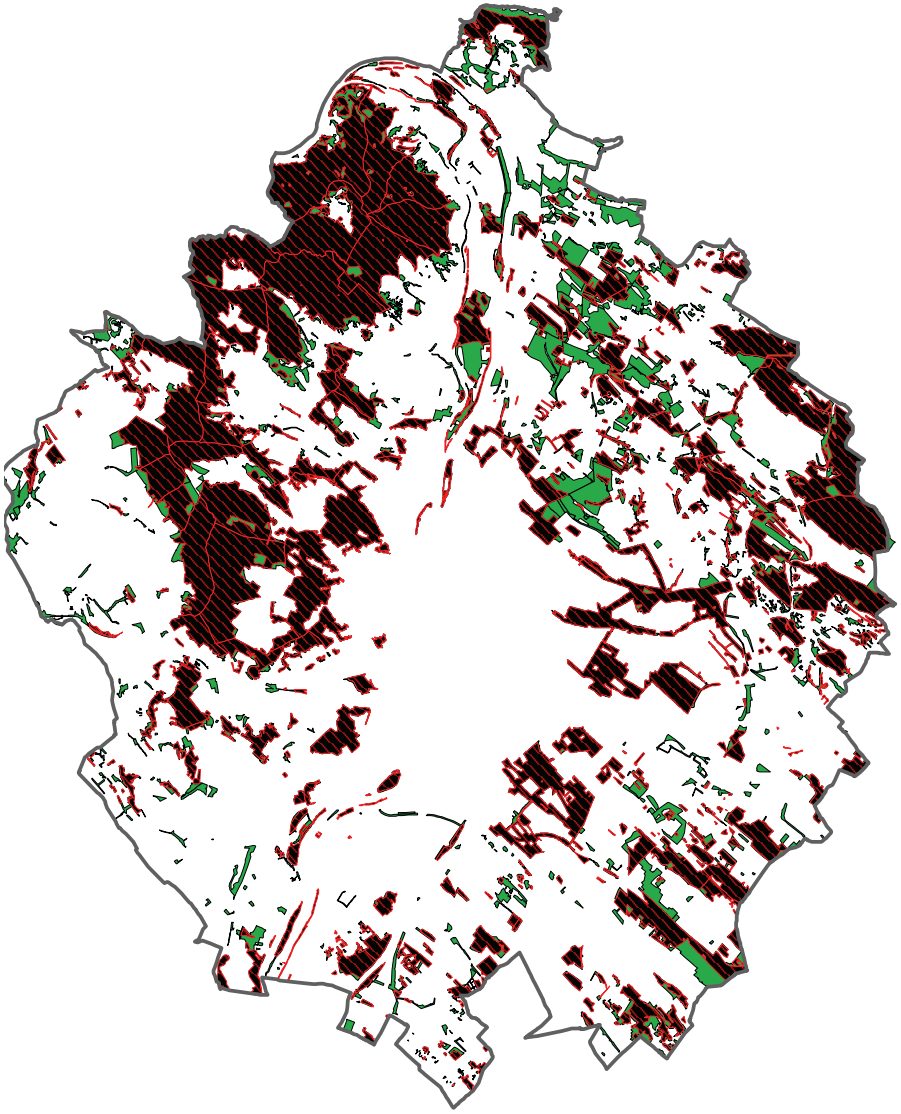

2. ábra A tervezett erdőgazdálkodási térség (zöld) és az érvényes 2005 terv (piros sraffozás) (piros, pufferövezet, rózsaszín) kapcsolata

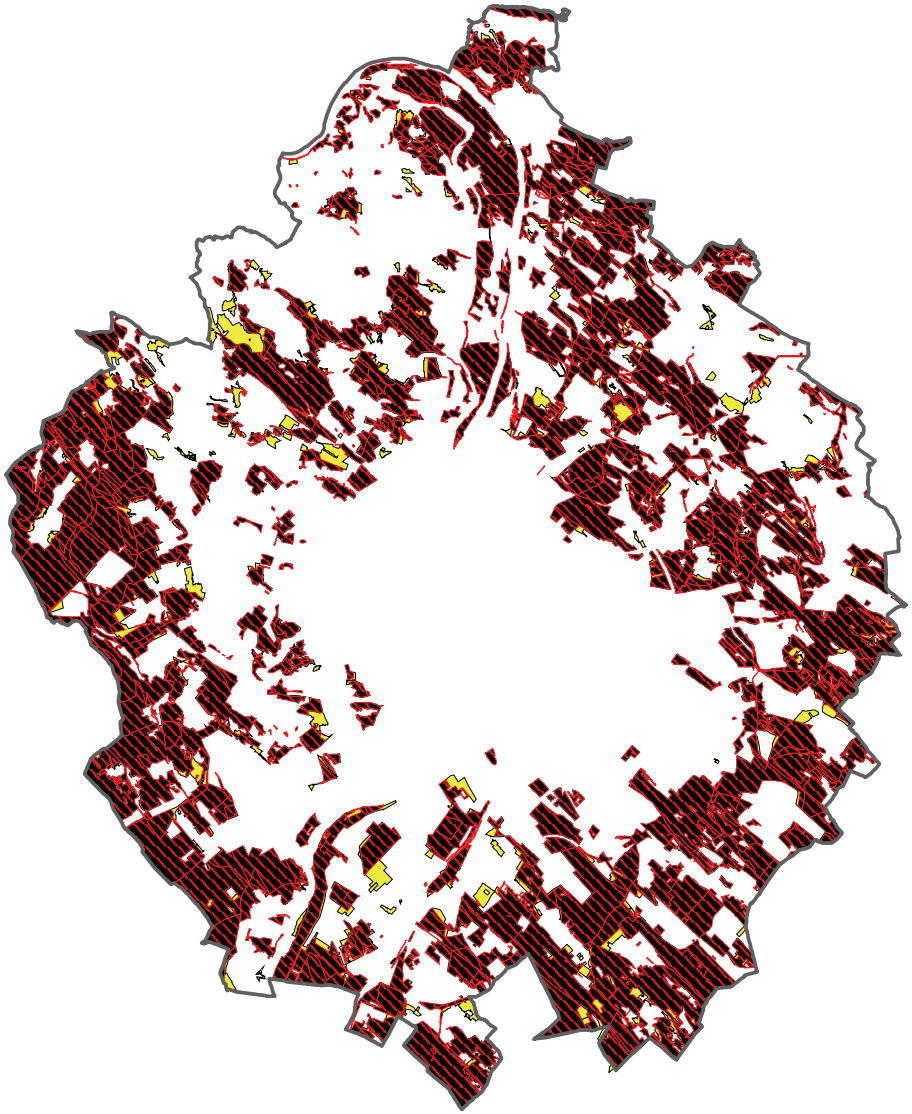

3. ábra A tervezett mezőgazdasági térség (sárga) és az érvényes 2005 terv (piros sraffozás)

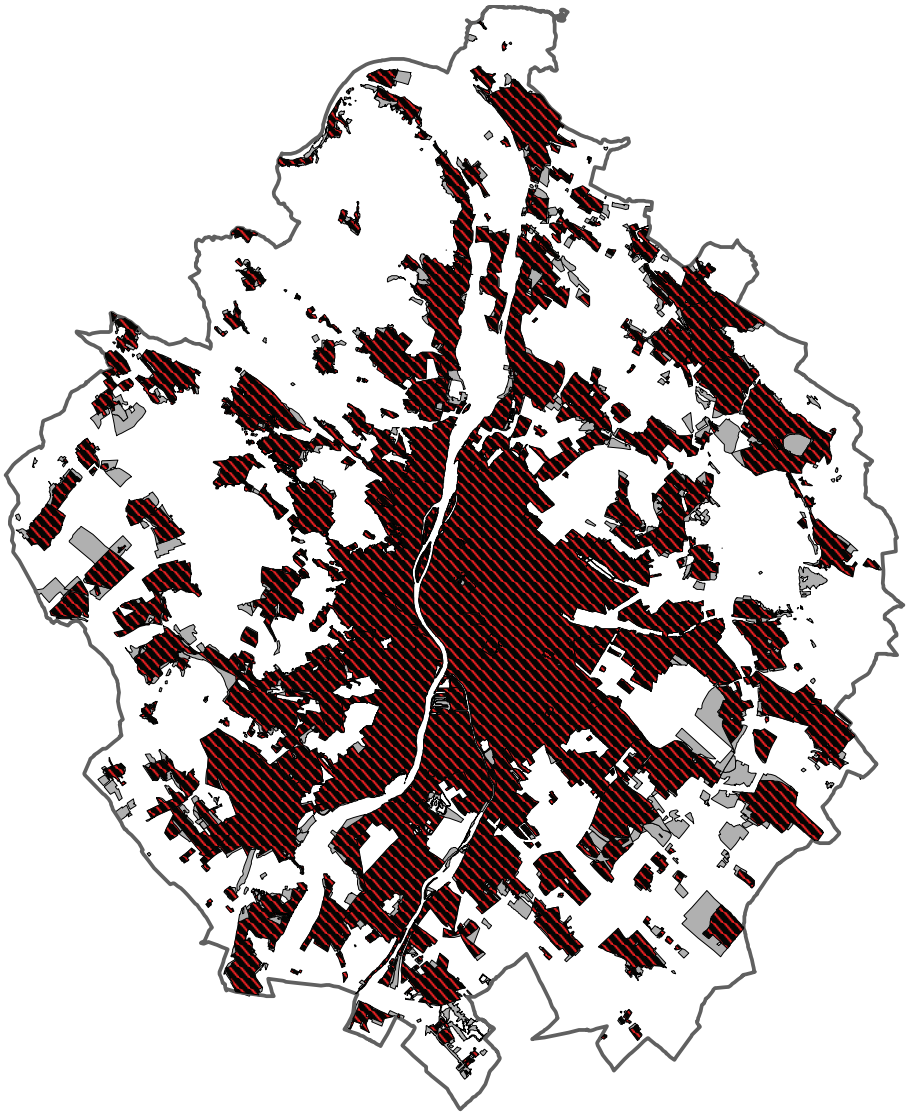

4. ábra A tervezett települési térség (szürke) és az érvényes 2005 terv (piros sraffozás)

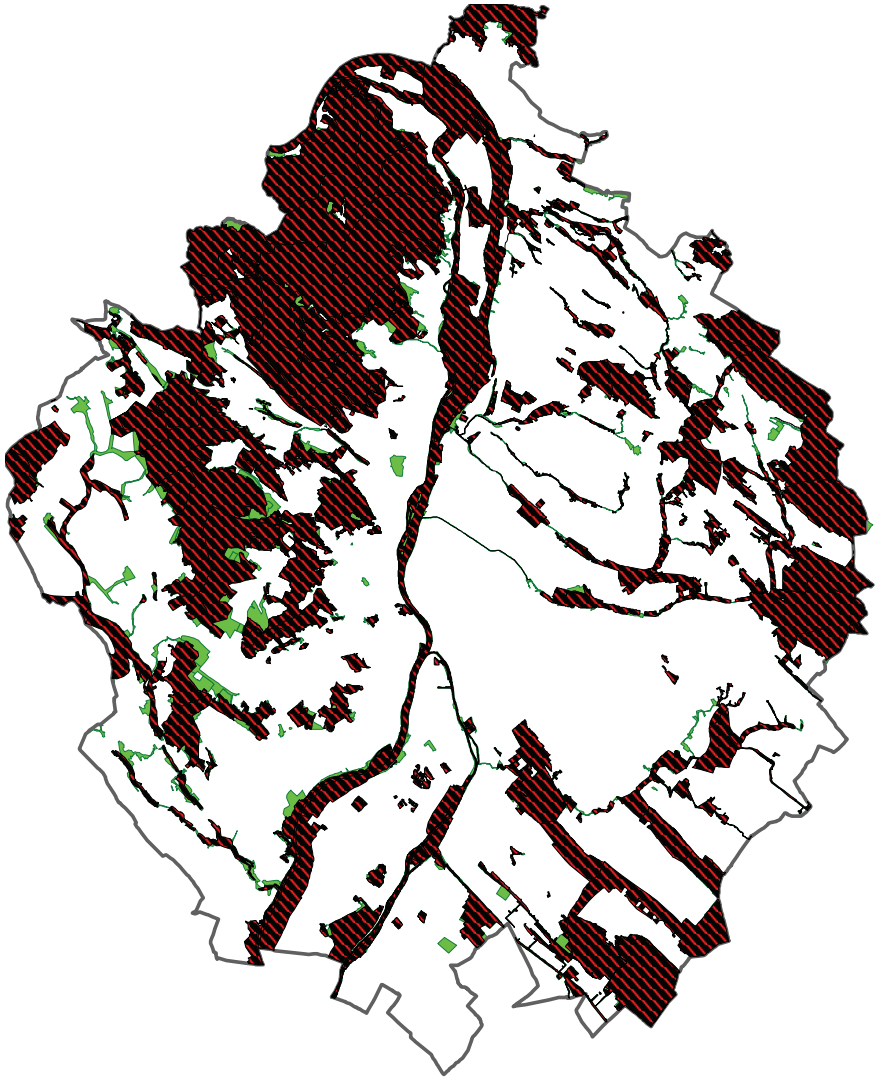

5. ábra A tervezett ökológiai hálózat (zöld) és az érvényes 2005 terv (piros sraffozás)

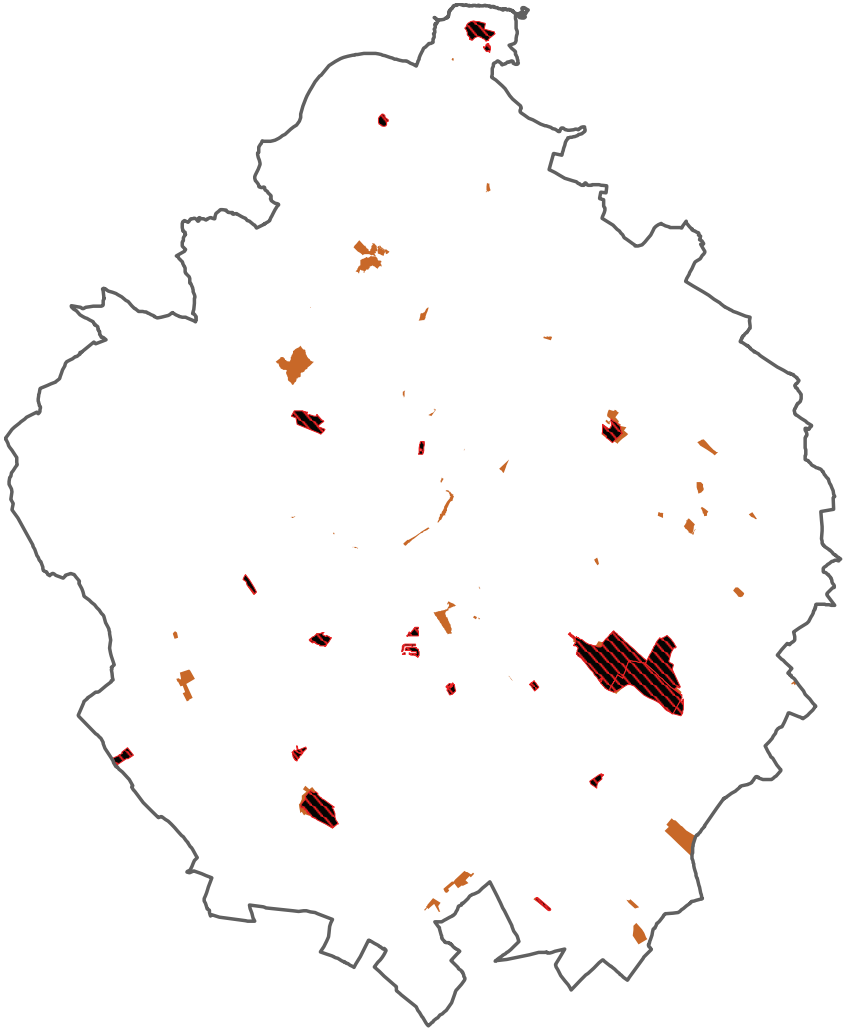

6. ábra A tervezett egyéb rendeltetésű terület (barna) és az érvényes 2005 terv (piros sraffozás)

8. Parlamenti vita módosításainak környezeti értékelése

A BATrT összefoglalójának kiegészítését szükségessé tette, hogy a terv alapján készült törvénytervezet számos helyen módosításra került a parlamenti vita során. A 71 bizottsági törvénymódosító javaslat közül 42-nek közvetlen környezeti hatása is volt. A javaslatok egy része a környezet terhelésének növekedését okozza, más részük a terhelések csökkentésére irányult. A bizottsági, majd a zárószavazás során a módosító indítványok egy jó része kihullott. A mellékelt táblázatban ezért a környezeti szempontból **előnytelen/előnyös** illetve **elfogadott/ nem lefogadott** szerkezetben csoportosítva véleményezzük a javaslatokat.

Törvén yhely	**Módosítási javaslat**	**Értékelés környezeti szempontból**
Környezeti szempontból ELŐNYTELEN, parlamenti vita során ELFOGADOTT javaslatok		
1/A. § (1)	A törvényjavaslat kiegészül a „történelmi sportterület” fogalmával.	A „*történelmi sportterület*” fogalmának bevezetésével a törvényalkotó kiskaput nyitott beépítésre szánt övezet kijelöléséhez az ökológiai hálózat magterületén, ökológiai folyosó területén. Bár az előterjesztő támogatta a történelmi sportterület bevezetését és a javaslat elfogadásra is került környezeti szempontból a történelmi sportterület fogalmának bevezetése megtöri a törvény egységes szerkezetét, logikai rendjét. A szabályozás szerint a magterület területén lévő történelmi sportterületeken beépítésre szánt terület jelölhető ki. Ajánlott lenne egy lista melléklése az adott területek helyrajzi számáról, vagy egy olyan hiteles forrás megjelölése, ami alapján az egyes területekről egyértelműen eldönthető lenne, hogy az beletartozik-e ebbe a körbe vagy sem.
OTrT 2. §	A törvényjavaslat 8. §-ára vonatkozó módosító indítvány az alábbiak törlését javasolja: „[(1) Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (a továbbiakban OTrT) 2. §-a a következő 42. ponttal egészül ki: (E törvény alkalmazásában:) „42. történelmi sportterület: 1914.	A „*történelmi sportterület*” fogalmának bevezetésével a törvényalkotó kiskaput nyitott beépítésre szánt övezet kijelöléséhez az ökológiai hálózat magterületén, ökológiai folyosó területén. A 2011-ben készült törvényben értelmetlen és teljesen idegenszerű egy közel száz évvel ezelőtti területhasználatra

Törvén yhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
	előtt sportolási célra használt terület.]” „[(3) Az OTrT 17. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek: „(1) Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha a) a települési területet a magterület vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, vagy b) a magterület 1989. október 23. előtt honvédelmi, rendészeti, közbiztonsági célra használt területek vagy történelmi sportterületek találhatók, és c) a kijelölést más jogszabály nem tiltja. d) (2) Az (1) bekezdés a) és c) pontjában vagy B) és c) pontjában szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e a magterület és az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. Az (1) bekezdés b) és c) pontjában szereplő feltételek együttes fennállása esetén történő kijelölés csak az 1989. október 23. előtt honvédelmi, rendészeti, közbiztonsági célra használt területeken vagy történelmi sportterületeken belül történhet.”].	hivatkozni („1914. előtt sportolási célra használt terület”). Környezeti szempontból rendkívül veszélyes, hogy egy parlament által elfogadott, általános jellegű szabályozást adó törvénybe egyedi kivétel került beépítésre, precedenst adva ezzel bármely későbbi egyedi módosításhoz. Ajánlott lenne egy lista melléklése az adott területek helyrajzi számáról, vagy egy olyan hiteles forrás megjelölése, ami alapján az egyes területekről egyértelműen eldönthető lenne, hogy az beletartozik-e ebbe a körbe vagy sem.
BATrT 5. § (4)	A javaslat az új lakó- és vegyes terület kijelölésére vonatkozó követelményeket módosítja azáltal, hogy nem köti műszaki és humán infrastruktúra feltételekhez.	Az elfogadott javaslat az új lakó- és vegyes terület kijelölések követelményeit lazítja azáltal, hogy a nem köti a kijelölést a műszaki és a humán infrastruktúra meglétéhez. A környezet védelme szempontjából az elfogadott javaslat több veszély rejt magában.
BATrT 5. § (9)	A javaslat az új kereskedelmi-szolgáltató építményeknél nemcsak a meglévő közösségi közlekedési csomóponttól, hanem a kiépítendő csomóponttól is lehetővé teszi az új építmény elhelyezését.	Környezeti szempontból veszélyt rejt, mert „a tervezett funkció megvalósításával együtt kiépítendő jelentős közösségi közlekedési csomópont” megfogalmazás nem biztosítja eléggé, hogy valóban egyszerre épül meg a csomópont.
BATrT	A módosító javaslat a 300 lakás	Környezeti szempontból veszélyt rejt,

Törvényhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
5. § (5)	elhelyezését minimum-értéknek javasolja, valamint az új lakó, vagy vegyes terület kijelölésének feltételét nemcsak a meglévő, hanem a kiépítendő kötöttpályás közlekedési megállóhelytől vonatkoztatja.	mert a „kiépítendő kötöttpályás közösségi közlekedés megállóhely” megfogalmazás nem biztosítja, hogy a lakóterület fejlesztéssel egy időben valósul meg a megállóhely kiépítése.
OTrT 5. § (3)	A javaslat az OTrT 5. § (3) bekezdésének kiegészítésével lehetőséget ad arra, hogy a kiemelt térség tervének a térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírása az OTrT törvényhez képest eltérő szabályokat is megállapítson.	A módosítás környezeti hatása lehet negatív is ha az OTrT-hez képest a szabályok lazítását javasolja.
BATrT 5. § (2) c)	A javaslat az új lakó-, vegyes-, gazdasági-, illetve üdülőterület kijelölésére vonatkozó követelményeket pontosítja azáltal, hogy kiegészíti a tervezett funkció ellátásához szükséges feltételeket a meglévő kapacitás rendelkezésre állásával a terület igénybevételével párhuzamosan kiépítendő műszaki infrastruktúra kapacitás mellett.	A javaslat a „párhuzamosan kiépítendő műszaki infrastruktúra kapacitást” is megengedi. Környezeti szempontból előnyösebb lenne, ha a kapacitások kiépülése előbb történne meg. A tervezett párhuzamos fejlesztés időbeni elcsúszása esetén számos környezeti probléma jelentkezhet.
Környezeti szempontból ELŐNYTELEN, de a parlamenti vita során NEM ELFOGADOTT javaslatok		
3. sz . melléklet	Az ökológiai folyosó övezet térképi mellékleten a Budapest XVI. kerület – volt mátyásföldi repülőtér és környéke-103772/7 hrsz-ú területen az „ökológiai folyosó övezete” jelölés törlésre kerüljön.	Az ökológiai folyosó kijelölése szakmai (fajvédelmi, élőhelyvédelmi) szempontok alapján történt. Az ökológiai hálózatból történő törlés is csak ilyen szempontok alapján javasolt. Környezeti szempontból ezért nem javasolt a védettségi kategória törlése.
2. sz. melléklet	Vecsés közigazgatási területén kijelölt, az erdőtelepítésre alkalmas terület övezetébe sorolt területen, az erdőgazdálkodási térség törlésre kerüljön a Szerkezeti Terven. A település közigazgatási területén kijelölt erdőgazdálkodási térség övezete 550 hektár, amelyből a meglévő 360 hektár erdőterület, a többi erdőtelepítésre alkalmas terület. A	Az erdőtelepítésre alkalmas terület településrendezési tervben történő kijelölése során lehetősége van az önkormányzatnak az övezet területének +/-5 %-os pontosítására a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény alapján. Környezeti szempontból a javaslat elfogadása csökkentette volna az

Törvényhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
	kijelölés ellentétes a település távlati fejlesztési elképzeléseivel, és a törvénymódosítás nem ad lehetőséget ezeknek a területeknek az elcserélésére olyan területekre, ahol a településnek valóban szüksége vagy lehetősége lenne erdőt telepíteni.	erdőtelepítésre alkalmas övezet területének nagyságát. Az alacsony erdősültségű dél-pesti régióban az erdőterületek növelése kiemelten fontos.
2. melléklet BATrT 1/3. sz. melléklet	A javaslat szerint a Vecsés közigazgatási területén kijelölt, az erdőtelepítésre alkalmas terület övezetébe sorolt terület kiterjedése az erdőgazdálkodási térség területéből levonásra, a mezőgazdasági térségben hozzáadásra kerül. A kijelölés ellentétes a település távlati fejlesztési elképzeléseivel, és a törvénymódosítás nem ad lehetőséget ezeknek a területeknek az elcserélésére olyan területekre, ahol a településnek valóban szüksége vagy lehetősége lenne erdőt telepíteni.	Az erdőtelepítésre alkalmas terület településrendezési tervben történő kijelölése során lehetősége van az önkormányzatnak az övezet területének +/-5 %-os pontosítására a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény alapján. Környezeti szempontból a javaslat elfogadása csökkentette volna az erdőtelepítésre alkalmas övezet területének nagyságát. Az alacsony erdősültségű dél-pesti régióban az erdőterületek növelése kiemelten fontos.
BATrT 7. § (3)	A javaslat új bekezdéssel egészíti ki a BATrT 7. §-át. A javaslat szerint azokon a településeken, ahol a mezőgazdasági térség területe meghaladja a közigazgatási terület 50%-át, vagy a városias települési térség és a hagyományosan vidéki települési térség területe nem éri el a közigazgatási terület 33%-át, ott lehetővé válna a városias települési térség és hagyományosan vidéki települési térség területének 5%-os terjeszkedése. E szabály a települések különböző területi tartalékaira tekintettel megteremti az esélyegyenlőséget a települések között.	Környezeti szempontból a javaslat előnytelen, mert további beépítést tett volna lehetővé. A törvényjavaslat által normatív módon minden település számára biztosított további 2%-os növekmény lehetőséget ad a törvény szellemének megfelelő, mérsékelt területi bővítésre.
4. melléklet BATrT 3.2. számú melléklet	Javasolja a Budapest XVI. kerület volt mátyásföldi reptér és környékének ökológiai folyosó övezetéből való törlését. A törvénytervezet térképi mellékletei között ellentmondás van. Míg a nevezett térképeken a terület ökológiai folyosó övezeteként van jelölve, addig a további térképeken települési területként. A javaslat ezt az ellentmondást oldotta volna fel.	Az ellentmondás feloldásának nem célszerű megoldása, ha az ökológiai hálózatból a terület törlésre kerül. Környezeti szempontból ezért jó megoldás született, az agglomerációs tervben a terület nem került törlésre, a probléma a településrendezés szintjén kerülhet megoldásra.

Törvényhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
10. § (1) Tftv. törvény 23/D. § (3)	A Tftv. törvény 23/D. § (3) bekezdés helyébe a következő rendelkezést javasolja: (3) A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében, a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében, a magterület övezetében, az ökológiai folyosó övezetében, az erdőtelepítésre alkalmas terület övezetében, a tájképvédelmi terület övezetében, az ökológiai rehabilitációt igénylő terület övezetében, a felszíni vízminőség-védelmi terület övezetében és a kertgazdasági terület övezetében, valamint a kiemelt térségek területrendezési tervére vonatkozó törvény hatálya alá tartozó település közigazgatási határától számított 200 méternél közelebbi területen a beépítésre szánt terület kivételes kijelölése, továbbá a területcsere az állami főépítésznek a területrendezési hatósági eljárás során kiadott térségi területfelhasználási engedélye alapján történik.”	A módosító indítvány olyan övezeteket von be a területrendezési hatósági eljárás körébe, amelyekben a Balaton törvény tiltja a beépítésre szánt területek kijelölését. Tekintettel arra, hogy a Balaton törvényben a tiltás továbbra is érvényben maradna, így a javasolt módosítás a két törvény között ellentmondást eredményezne. Környezeti szempontból veszélyes és indokolatlan lett volna bővíteni a beépítésre szánt területeket.
1. melléklet BATrT 1/2. számú melléklet 1.8.4. pont	Javasolja kiegészíteni a „Személyforgalmi kikötő” alcím szerinti listát Érd Beliczay szigettel, mivel Érd településszerkezeti terve is jelöl egy tervezett térségi jelentőségű személyhajó kikötőt a sziget északi sarkába, amely a Duna Stratégiával összhangban a vízi tömegközlekedési hálózat részévé is válhat.	A tervezett kikötő kijelölése környezeti szempontból jelen tervezési fázisban inkább előnytelennek tekinthető, mivel sem a hajózási feltételekre, sem a kikötő fejleszthetőségére, sem a településszerkezeti kapcsolódásokra nézve nincsenek a megoldások feltárva.
1. melléklet BATrT 1/2. számú melléklet 1.8.4. pont	Javasolja kiegészíteni a „Személyforgalmi kikötő” alcím szerinti listát Százhalombatta Halászcsárdával, mivel Százhalombatta településszerkezeti terve is jelöl egy tervezett térségi jelentőségű személyhajó kikötőt a sziget északi sarkába, amely a Duna Stratégiával összhangban a vízi tömegközlekedési hálózat részévé is válhat.	A tervezett kikötő kijelölése környezeti szempontból jelen tervezési fázisban inkább előnytelennek tekinthető, mivel sem a hajózási feltételekre, sem a kikötő fejleszthetőségére, sem a településszerkezeti kapcsolódásokra nézve nincsenek a megoldások feltárva.
Környezeti szempontból ELŐNYÖS, a parlamenti vita során ELFOGADOTT javaslatok		
BATrT	A hatályos törvény szerinti	Környezeti szempontból előnyös a

Törvén yhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
2. § (1)	megfogalmazást javasolja visszaemelni, miszerint a Szerkezeti Terv a településrendszert is tartalmazza.	javaslat.
BATrT 16. §	A javaslat az OTrT törvény magterület övezetére vonatkozó szabályt kiterjeszti az agglomeráció területén a történelmi sportterület céljára használt területekre. A történelmi sportterületeken a beépítésre szánt terület kijelölését területrendezési hatósági eljáráshoz köti.	A történelmi sportterületre vonatkozó beépíthetőség területrendezési hatósági eljáráshoz kötése egyfajta biztosítékot jelent a korlátlan beépítéssel szemben.
8. § (1) és (2) OTrT 2. § 42. pont OTrT 17. § (1) és (2)	A javaslat arra irányul, hogy az OTrT ne tartalmazzon a magterületre vonatkozó gyengülő szabályozást, és a történelmi sportterületekre vonatkozó szabályt csak az agglomerációs térségben lehessen alkalmazni.	Környezeti szempontból üdvözölhető a javaslat, mert meggátolja, hogy a történelmi sportterület és az ahhoz kapcsolódó szabályozás alkalmazása létjogosultságot nyerjen más területrendezési tervekben.
BATrT 5. § (8)	Pontosító javaslat a magas zöldfelületi arányú települési térségben „legfeljebb” 70 % beépítésre nem szánt terület kialakítása helyett „legalább” 70 %-megfogalmazást javasol.	A pontatlan megfogalmazás javítása egyértelműen pozitív környezeti szempontból.
BATrT 5. § (2) c);	A pontosító javaslat a tervezett funkciók ellátásához szükséges műszaki és humán infrastruktúra kapacitás fejlesztéssel párhuzamos kiépítéséhez köti a fejlesztést.	A „párhuzamosan kiépülő” infrastruktúra kapacitás megfogalmazás biztosítékot jelenthet, hogy nem történnek olyan fejlesztések, amelyek a környezet károsodását okoznák.
8. § (2) OTrT 17. § (1)	A módosító indítvány a magterület övezetében az 1989. október 23. előtt honvédelmi, rendészeti, közbiztonsági célra használt területeken, vagy történelmi sportterületeken a beépítésre szánt terület kijelölésére vonatkozó szabály törlését javasolja.	A „*történelmi sportterület*” fogalmának bevezetésével a törvényalkotó kiskaput nyitott beépítésre szánt övezet kijelöléséhez az ökológiai hálózat magterületén, ökológiai folyosó területén. A 2011-ben készült törvényben értelmetlen és teljesen idegenszerű egy közel száz évvel ezelőtti területhasználatra hivatkozni („1914. előtt sportolási célra használt terület”). Törlése egyértelműen orvosolta volna a kialakult/kialakított problémát.
BATrT 5. § (5)	A bekezdést kiegészíteni javasolja a következők szerint:	A javaslat környezeti szempontból elfogadható. A pontosítások

Törvényhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
	„(5) Városias települési térségben és hagyományosan vidéki települési térségben a törvény időbeli hatálya alatt együttesen 5 hektárt meghaladó kiterjedésű, illetve 300 lakás elhelyezésére alkalmas új lakóterület vagy vegyes terület kijelölésére ott van lehetőség, ahol a terület és meglévő kötöttpályás közösségi közlekedés megállóhelyei közötti, a közforgalom számára szabályosan használható közúton mért távolság nem haladja meg az 5 km-t.”	egyértelművé teszik az 5 ha-t, 300 lakást és az 5 km-es távolságot.
Környezeti szempontból ELŐNYÖS, de a parlamenti vita során NEM ELFOGADOTT javaslatok		
BATrT 5. § (2) b) pont, (5)-(6) és (8) bekezdése	1. A klímavédelem szerepeltetése szükséges a törvényjavaslatban, mert a jövőben a településszervezés, településszerkezeti tervek készítése során elengedhetetlen lesz figyelembe venni a klímavédelmi szempontokat is. 2. A térségben épülő lakóparkok jelentős mértékben nem haladják meg az 5 hektáros területi korlátot, így a tervezett szabályozásnak nincs értelme. Ezért fontos leszállítani a területi korlátozást 2 hektárra. 3. Az új lakóterületeknek a közúton mért távolsága vonatkozásában az 5 km-es távolság 2 km-re történő leszállítása megakadályozhatja a települések összenövését. 4. Az új lakóterület kijelölésével párhuzamosan kijelölendő zöldterület vonatkozásában a kiterjedés növelését javasolja (15 %-ra), mivel egy 5 hektáros terület 5%-ának 50%-a 1.200 m2, ami túlságosan alacsony ahhoz, hogy az adott területen meghatározó zöldfelület legyen. 5. A magas zöldfelületi arányú települési térségben a terület-felhasználási kategóriák lehetséges arányainak megváltoztatását javasolja	1. Klímavédelmi szempontból feltétlenül javasolt lenne egy új övezet típus megjelenítése a tervben. Jelenleg a szélerőművek telepítésére alkalmas övezet is csak opcionálisan jelenik meg a tervekben. 2020-ig az ország energiaszükségletének 16%-át „tiszta” energiából kellene biztosítani, amelynek megvalósítására kicsi az esély. A klímavédelmi szempontok megjelentetése hozzájárul a terv hosszú távú fenntarthatóságához. 2. Budapesten az utóbbi években épült 66 lakóparkból mindössze kettőnek a területe haladta meg az 5 ha-t (Forrásliget lakópark, 8,1 ha és Mediterrán lakópark, 6,7 ha, Forrás: Budapesti Lakóparkok, Terc Kiadó , 2012). A tervezett 5 ha-os területi korlát ezért nem tekinthető jelentős korlátozó tényezőnek. Az 5 ha-os határt ezért érdemes lett volna csökkenteni. 3. Az 5 km-es távolság csökkentése 2 km-re valóban elősegítené, hogy a települések ne nőjenek össze. Környezeti szempontból ezért támogatandó a javaslat. 4.Környezeti szempontból

Törvén yhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
	(30-70 % helyett 20-80 %-ra).	támogatandó, hogy a jelenlegi szabályozás szerinti kijelölendő zöldterület nagyságát 5%-ról 15%-ra növeljük. Az 5% valóban nem jelent elégséges zöldfelületet. A Budapesti Lakóparkok (Terc Kft, 2012) kiadvány szerint az egy lakásra jutó zöldfelület nagysága 10 m2/fő alatt van. Ha az elvárható 20 m2/fő közkert normatívát néznénk akkor a Budapesten épült lakóparkok 50%-a nem felelne meg a normáknak. 5. A 30-70 % helyett a 20-80 %-ra történő módosítás a magasabb zöldfelület arány irányába tolja el a térséget. Környezeti szempontból a magasabb aránynak egyértelmű pozitív hatása van.
BATrT 5. § (2)	Javasolja a társadalmi érdek kifejezés mellőzését, azaz a táj- és természetvédelmi, környezetvédelmi stb. érdekek önmagukban vett védelmét. A társadalmi érdekre jellemzően a gazdasági célú hasznosítás indoklásakor szoktak hivatkozni, nem pedig a környezet- és természetvédelmi szempontok érvényesítésekor.	A megfogalmazás egyértelműsíteni kívánja a természetvédelmi, tájvédelmi érdekek prioritását. A társadalmi érdek ebben az összetételben össztársadalmi érdeknek értelmezhető és így elfogadható.
BATrT 5. § (3)	A törvény egyik fő célja az agglomeráció szétterülésének kontrollja, a javaslat a települések összenövésének magakadályozását célozza. A települések határain még megmaradt mezőgazdasági és erdőterületeket jóval szigorúbb előírással kellene megvédeni.	Környezeti szempontból a javaslat előnyös, de a kivételek lehetőségének biztosítását szükségesnek tartjuk. Az eljárást szabályozó kormányrendelet biztosítja, hogy csak olyan kivételes esetekben kerüljön sor az eljárás eredményeként a terület-felhasználás módosítására, amikor azzal a bevont valamennyi szakhatóság egyetért.
BATrT 5. § (4)	A BATrT 5. § (4) bekezdését a javaslat kiegészíti azzal, hogy városias települési térségben és hagyományosan vidéki települési térségben új lakóterület többek között csak akkor legyen kijelölhető, ha környezeti vizsgálat azt lehetővé teszi. „(4) ……., illetve a környezeti vizsgálat ezt lehetővé teszi.”	A környezeti vizsgálatot, mint alátámasztó munkarészt a településrendezési terv készítésekor kell elkészíteni. A környezeti vizsgálat nem hatósági eljárás, így a vizsgálat megállapítása önmagában nem tudja meggátolni új lakóterület, illetve vegyes terület kijelölését.

Törvén yhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
BATrT 7. § (1)	Javasolja a mezőgazdasági térség településrendezési tervben való besorolásának szigorítását 90 %-ról 97 %-ra, mivel a törvényjavaslat indokolatlanul csökkenti a mezőgazdasági terület (valódi) százalékos arányát a mezőgazdasági térségen belül.	Környezeti szempontból kisebb kockázatot jelent ha a terület valóban azt a területhasználatot tartalmazza amiről a megnevezés is szól.
BATrT 5. § (6)	A zöldterület kijelölését javasolja szigorítani a lakóterület, illetve a vegyes terület növelése kapcsán. Ugyanakkor javasolja a zöldterület 50 %-ában történő kapcsolódás kötelezettségének törlését.	Környezeti szempontból a zöldterületek kijelölésének szigorítása előnyös lenne. Az 5 %-os arány a zöldterület kijelölési kötelezettségének minimumát jelenti. A településrendezési eszköz készítése során – a lehetőségek függvényében – ennél nagyobb zöldterület is kijelölésre kerülhet. A zöldterület 50 %-ában történő kapcsolódási kötelezettsége törlése környezeti szempontból nem elfogadható.
3. § BATrT 5. § (6)	Módosítani javasolja a bekezdést úgy, hogy új beépítésre szánt területen a zöldterület kijelölésének mértéke a lakóterület és vegyes terület területnövekményének 20 %-a legyen és ne csak 5 %.	Kizárólag környezeti szempontokat tekintve a javaslat előnyösnek tekinthető. Az 5%-os minimális zöldterület kijelölés nem biztosítja kellő mértékben a zöldfelületi ellátottságot.
BATrT 5. § (7)	A nagy kiterjedésű zöldterületi települési térségben szűkítené a kijelölhető területfelhasználási egységeket: a sportolási célú területet nem tartja kijelölhetőnek. Az elmúlt időszakban sportolási célú terület lehetőségeit kihasználva valósítottak meg olyan beruházásokat, amelyek nem a törvényalkotói szándékot tükrözték.	A javaslat környezeti szempontból elfogadható, támogatandó. A teljes tiltás helyett azonban %-os arányok megadásával lehetne szabályozni, hogy ne valósuljanak meg sportterület fejlesztése alatt nem kívánt nagyságú beruházások.
BATrT 7. § (1)	Javasolja az erdőgazdálkodási térség településrendezési tervben való besorolásának szigorítását 85 %-ról 90 %-ra, mivel véleménye szerint a törvényjavaslat indokolatlanul csökkenti az erdőterület (valódi) százalékos arányát az erdőgazdálkodási térségen belül.	A szigorítás elősegítené, hogy valóban minél nagyobb arányban erdőterületek legyenek az erdőgazdálkodási térségben. Vizsgálni kellene, hogy 90%-ra emelve az arányt valóban korlátozásokkal kellene e számolni.

Törvén yhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
BATrT 7. § (2)	A bekezdés módosítását javasolja úgy, hogy a városias, illetve hagyományosan vidéki települési térség mezőgazdasági térségen való növekménye legfeljebb 1% legyen a területi mérleghez képest, és ne 2%.	Kizárólag környezeti szempontból tekintve az 1%-ra történő csökkentést a javaslat elfogadható lenne. A hatályos törvényhez képest a javaslat azonban maga is 3 %-ról 2 %-ra csökkenti a települési térség növelésének lehetőségét. A települések hosszútávú fenntarthatósága szempontjából az 1% értelmetlenül szigorítaná a fejlesztési lehetőségeket.
BATrT 7. § (3)	A bekezdés kiegészítését javasolja a következő mondattal: „…nem változhat. A területcsere során figyelembe kell venni a termőföld minőségét, a mezőgazdasági térségek termőképessége nem csökkenhet. A területcserét…”	A Budapesti Agglomerációhoz tartozó települések területén a legnagyobb a zöld területekre nehezedő nyomás, ugyanakkor a biológiai sokféleség, a természeti értékek szempontjából ezek a területek Magyarországon a legértékesebbek közé tartoznak. Környezeti szempontból nagyobb biztosítékot jelentett volna, ha a mondat bekerül az elfogadott törvénybe. A törvényi „védettség” magasabb rendű védelmet biztosított volna mint a területcserét szabályozó a 76/2009. (IV. 8.) Korm. rendelet.
4. § BATrT 12. §	A paragrafus f) ponttal történő kiegészítését javasolja a következőképpen: „f) jó és kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek”. Ez biztosítja a termőföld területek vészes fogyásának lassítását, a városellátó övezetek megmaradását, illetve a korábbi –most eltörölt- zöldövezethez tartozó mezőgazdasági térség védelmét.	A Budapesti Agglomerációhoz tartozó települések területén a legnagyobb a zöld területekre nehezedő nyomás, ugyanakkor a biológiai sokféleség, a természeti értékek szempontjából ezek a területek Magyarországon a legértékesebbek közé tartoznak. A földvédelmi járulék mértéke jelenleg nem ösztönöz a takarékos termőföld gazdálkodásra. (Az agglomeráció területén ezt a járulékot legkevesebb 5-10 szeresére kellene növelni, hogy lassítsa a termőföldek más célú hasznosítását.) Környezeti szempontból ezért a javaslat támogatandó.
4. § BATrT 14. §	A klímavédelmi szempontok szerepeltetését kéri a tájrendezési terv készítése során.	A klímavédelem témakörét valóban fontos lenne szerepeltetni a tervben. Tőlünk nyugatabbra már településekre, tervekre is készülnek

Törvényhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
		az ökológiai lábnyomhoz hasonló „carbon footprint” számítások.
5. § BATrT 22. § (2)	A bekezdés módosítását a következőképpen javasolja: (2) A BATrTMód. hatálybalépése előtt elfogadott településrendezési eszközöket a) a főváros esetében a BATrTMód. hatálybalépését követő egy éven belül, a fővárosi kerületek esetében további két éven belül, b) az e törvény hatály alá tartozó, az a) pontba nem tartozó települések esetében a BATrTMód. hatálybalépését követő három éven belül összhangba kell hozni e törvénnyel, a térségi övezetek lehatárolásáért felelős államigazgatási szerv adatszolgáltatása alapján.”	Környezeti szempontból valóban minél gyorsabban összhangba kellene hozni a településrendezési eszközöket az elfogadott BATrT-vel.
8. § (1) OTrT 2. §	A módosító indítvány a történelmi sportterület fogalom-meghatározásának törlését javasolja.	A „*történelmi sportterület*” fogalmának bevezetésével a törvényalkotó kiskaput nyitott beépítésre szánt övezet kijelöléséhez az ökológiai hálózat magterületén, ökológiai folyosó területén. A 2011-ben készült törvényben értelmetlen és teljesen idegenszerű egy közel száz évvel ezelőtti területhasználatra hivatkozni („1914. előtt sportolási célra használt terület”). Törlése egyértelműen orvosolta volna a kialakult/kialakított problémát.
10. § Tftv. 23/A. § (2) c)	A Tftv. törvény 23/A. § (2) bekezdése c) pontjához a következő rendelkezést javasolja: „c) az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek által érintett területeket az érdekelt államigazgatási szervek állásfoglalása alapján kell lehatárolni oly módon, hogy a kiemelt térségi és megyei övezet területének a település közigazgatási területére eső része legfeljebb +/-5%-kal változhat, kivéve, ha a területi (környezeti, társadalmi, gazdasági) hatásvizsgálat alapján lefolytatott területrendezési hatósági eljárás szerint nagyobb eltérés indokolt;”	Környezeti szempontból nem javasolt és indokolt a Tftv. törvény megváltoztatása.
1.	A településelkerülő szakaszok listájának	Közlekedési szempontból az elkerülő

Törvényhely	Módosítási javaslat	Értékelés környezeti szempontból
melléklet BATrT 1/2. számú melléklet 1.3. pont	kiegészítését javasolja a budakeszi elkerülő úttal, mivel a település szerkezeti tervében 2002 óta szerepel az elkerülő út nyomvonala, amelyet a Zsámbéki-medencéből a fővárosba áramló napi 21 ezres személygépkocsi forgalom indokol, és amelynek megvalósulása a város élhetővé tételét alapozhatná meg.	út csökkenti a település környezetterhelését, de a nyomvonal északi része magterületet (védett természeti területeket) érint. A javaslat ezért környezeti szempontból nem támogatható.
1. melléklet BATrT 1/2. számú melléklet 1.3. pont	A térségi jelentőségű P+R parkolók listájának kiegészítését javasolja Budapest [II. kerület] és Budakeszi parkolóval, mivel a térségben a legmagasabb a háztartásokban az egy főre jutó személygépkocsik száma, s ezzel együtt a naponta a fővárosba ingázók száma is. Indokolt, hogy a javaslat szerinti településeken közösségi közlekedési csomópontok környékén nagy kapacitású P+R parkolók létesüljenek.	A térségi jelentőségű P+R parkolók kialakítása csökkentené a személygépkocsival a fővárosba ingázók számát, még akkor is ha nincs mindenhol kiépített tömegközlekedési kapcsolat. A javaslat ezért környezeti szempontból előnyös.

3. táblázat A parlamenti vita módosító javaslatainak környezeti értékelése

9. Natura 2000 hatásbecslés összefoglalása

A Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció a tervek vagy beruházások a Natura2000 területekre gyakorolt hatását vizsgáló 266/2008 (XI. 6.) Korm. rendeletével módosított 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről 10. §-ban meghatározottak alapján a 14. Melléklet figyelembevételével készült.

A Natura 2000 hatásbecslés a Vidékfejlesztési Minisztérium által rendelkezésre bocsájtott Natura 2000 területek (állapot: 2011. 02. 16.) poligonja és a BATrT fedvényeinek térinformatikai feldolgozásával állt elő.

A hatásbecslési dokumentáció figyelembe vette, hogy a terv és a Natura 2000 területek kapcsolatának vizsgálatánál a törvény 8. § (1) bekezdését, amely szerint „… a Natura2000 terület jelölésekor jogszerűen, jogerős engedélynek megfelelően folytatott tevékenység korlátozás nélkül folytatható.”, ezért csak az új, ill. változtatásra kerülő infrastruktúra elemek vizsgálatára van szükség.

A Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció jelezte a BATrT és a Natura 2000 területek egymással néhol ellentétes, azaz konfliktust okozó területhasználati problémáit. A regionális léptékben jelentkező problémák teljes körét feloldani nem tudja, sok esetben csak irányt tud mutatni az ágazati, valamint a településrendezési tervek számára.

A jogszabály szerinti Natura 2000 hatásbecslési metodika elsősorban a beruházási szintű tervek készítésénél nyújt segítséget. Az olyan regionális szintű területrendezési terveknél, mint amilyen az agglomerációs terv is a javasolt metodika nehezen alkalmazható.
A hatásbecslés egyik fő problémája a léptékből eredő különbözőség volt. Míg a BATrT szerkezeti és szabályozási terve 1:50 000-e léptékben készült addig a Natura 2000 területek kijelölése, lehatárolása az 1:4000-es méretarányú kataszteri térképek alapján történt meg. A több mint 10-szeres térképi méretaránybeli eltérés nem teszi lehetővé, hogy nyomvonalsávok hatásait részletesebben ábrázoljuk. A szerkezeti terven ábrázolt műszaki infrastruktúra-hálózatokat és egyedi építményeket ugyanis nem lehet kijelölt nyomvonalnak, illetve telepítési helynek tekinteni. (Az OTrT-hez képes megengedett 10%-os eltérés alapján a nyomvonalsávok még változhatnak. A helyrajzi számmal kihirdetett NATURA 2000 területek érintettségének pontos mértékét, azon belül a különböző élőhelytípusok veszélyeztetettségét a továbbtervezés során, a jogszabály által megengedett eltérési, illetve pontosítási lehetőségek miatt a településrendezési tervek szintjén lehet megállapítani. A vizsgált hatások típusai:

Élőhely-fragmentáció és elszigetelődés
Az újonnan épített utak az élővilágra gyakorolt hatásai közül az élőhely-fragmentáció nevezhető a legjelentősebbnek. Az úthálózat fejlesztése során – a Natura 2000 területek elkerülésére nem alkalmas közlekedési relációkban – óhatatlanul szükségessé válnak olyan beruházások, amelyek esetében egy nagy, összefüggő élőhely mérete csökken és több darabra osztódik. Az élőhely pusztulása után kis, szétszórt darabjai fennmaradhatnak, amelyeket a közöttük lévő alkalmatlan élőhelyek (utak) izolálnak egymástól. A fragmentációt okozó fejlesztéseket a nyomvonalsávokat és Natura 2000 területi kategóriákat (madárvédelmi, kiemelt természet megőrzési, különleges természet megőrzési terület) külön-külön ábrázoló részletes nagytávú terv részét képező térképek mutatják be.

Zavarás
A várható zavarást két szempontból lehet értékelni: az építés okozta zavarás, és a későbbi rendszeres üzemelés okozta zavarás (műszaki kialakítás módja és az üzemeltetés módja). Az építés közvetlen zavaró hatása a már meglévő útpályára és annak keskeny szegélyező sávjára korlátozódik. Az építés következtében bekövetkező zavarás mértéke nagyban függ a tevékenységek idejének megválasztásától, a helytelen időben végzett cserjeirtás pl. a fészkelő madarak számára káros, míg a nedves mélyedéseken végzett földmunka az ott szaporodó kétéltűekre. Az építés során reális veszély lehet, hogy gépek, anyagok időlegesen tárolásával a szorosan vett építési területen kívül is károkat okoznak a növényzetben és a védett fajok állományaiban. Az építési és üzemelési feltételek szabályozása nem tárgya a nagytávú terv és hosszú távú program készítésének, arra ettől független jogszabályi és hatósági eszközök állnak rendelkezésre.

Szennyeződés
Az utak burkolatáról elvezetett csapadékvíz befogadójaként leggyakrabban egy felszíni vízfolyás szolgál, amely a keresztezés szelvényének közelében Natura 2000 területet is keresztezhet, így az útburkolatról lemosott szennyeződés igaz közvetve, de eljuthat az élőhely területére, azonban a vonatkozó határértékek betartása mellett a szennyeződés elkerülhető.
Az utak építése és üzemelése során képződő emmissziók ugyancsak szennyezésként lépnek fel egy úthoz közeli élőhely esetében, azonban az ilyen típusú szennyezések mértéke a forrástól távolodva jól ismerten csökken, ezért a konkrét nyomvonalsáv változat kiválasztásakor lehet a konkrét hatást figyelembe venni.
Az építés során az élővizekbe szennyeződések a jogszabályi feltételek betartása mellett közvetlenül nem juthatnak, ezért vízi élőlények károsodása nem valószínűsíthető.
A projekt szintű Natura 2000 hatásbecslés a környezeti hatásvizsgálati eljáráson belül kerül lefolytatásra, amely során a részletes helyszíni bejárásra alapozott szakértői dokumentáció alapján állapítható meg a fenti hatások mértéke illetve azok hatása a közösségű jelentőségű élőhelyekre valamint az állat és növényfajokra.

Területfoglalás
A területfoglalás a Natura 2000 területeken jelentkező hatások legdrasztikusabb formája. Az új infrastruktúra létesítmények építésekor az igénybe vett terület mint biológiailag aktív zöldfelület teljesen teljesen megszűnik. Az igénybevétel, a területfoglalás lehet ideiglenes vagy hosszátávú. Utóbbi esetben kicsi az esély arra, hogy belátható időn belül egy burkolt útból, ipari vagy lakóterületből újra aktív zöldfelület legyen. A területfoglalások ezért olyan irreverzibilis változásoknak tekinthetők, amelyenek nagyságát mindenképpen a minimálisra kell szorítani.

A hatásbecslés feltárta, hogy a Natura 2000 területek és az infrastruktúra vonalak, beépítésre szánt területek 39 esetben okoznak ütközéseket. Ebből 30 esetben a tervezett közlekedési nyomvonalsávok érintik a védett területeket, 9 esetben beépítésre szánt területek kerületek kijelölésre a településrendezési tervekben. A közlekedési infrastruktúra nyomvonalsávok közül 27 esetben a tervezett MO, M11 vagy települési összekötő utak okoznak konfliktusokat, míg 3 esetben új vagy meglévő vasútvonalak nyomvonalsávja jelent problémát. A tervezés ezen fázisában a lehetőségek már csak a „finomításokat" engedik meg. Ennek ellenére az ismertetett konfliktusos területek közös hatósági-szakértői szintű egyeztetésein több esetben sikerült optimálisabb nyomvonalsávot találni a korábbinál. Hat esetben ezek az új nyomvonalsávok sem tudják teljes mértékben elkerülni a Natura 2000 területeket, de lerövidített hosszon, kisebb területen érintik a védett foltokat. A 30 eset közül 24-ben a

nyomvonalsávok jelentősebb mértékű korrekciójára már nem volt lehetőség a tervezési hierarchia ezen szintjén.
A települési térség és a Natura 2000 területek 39 esetben fedik át egymást. A területek mindegyike már a korábban jóváhagyott területrendezési terv szerint is települési térségként volt jelölve.
A konfliktusok 13 esetben nem oldhatók fel a területrendezési vagy a településrendezési tervek eszköztárával, míg 26 esetben a később készülő szabályozási tervekkel a problémák orvosolhatók.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a korábbi tervekben, törvényekben, jogszabályokban rögzített, jóváhagyott nyomvonalsávok módosítására csak kis (5%-os eltérés) lehetőséget enged meg a területrendezési terv, ezért a jelentős hatást okozó tervi elemeket nem minden esetben lehetett már „orvosolni” a BATrT keretein belül.

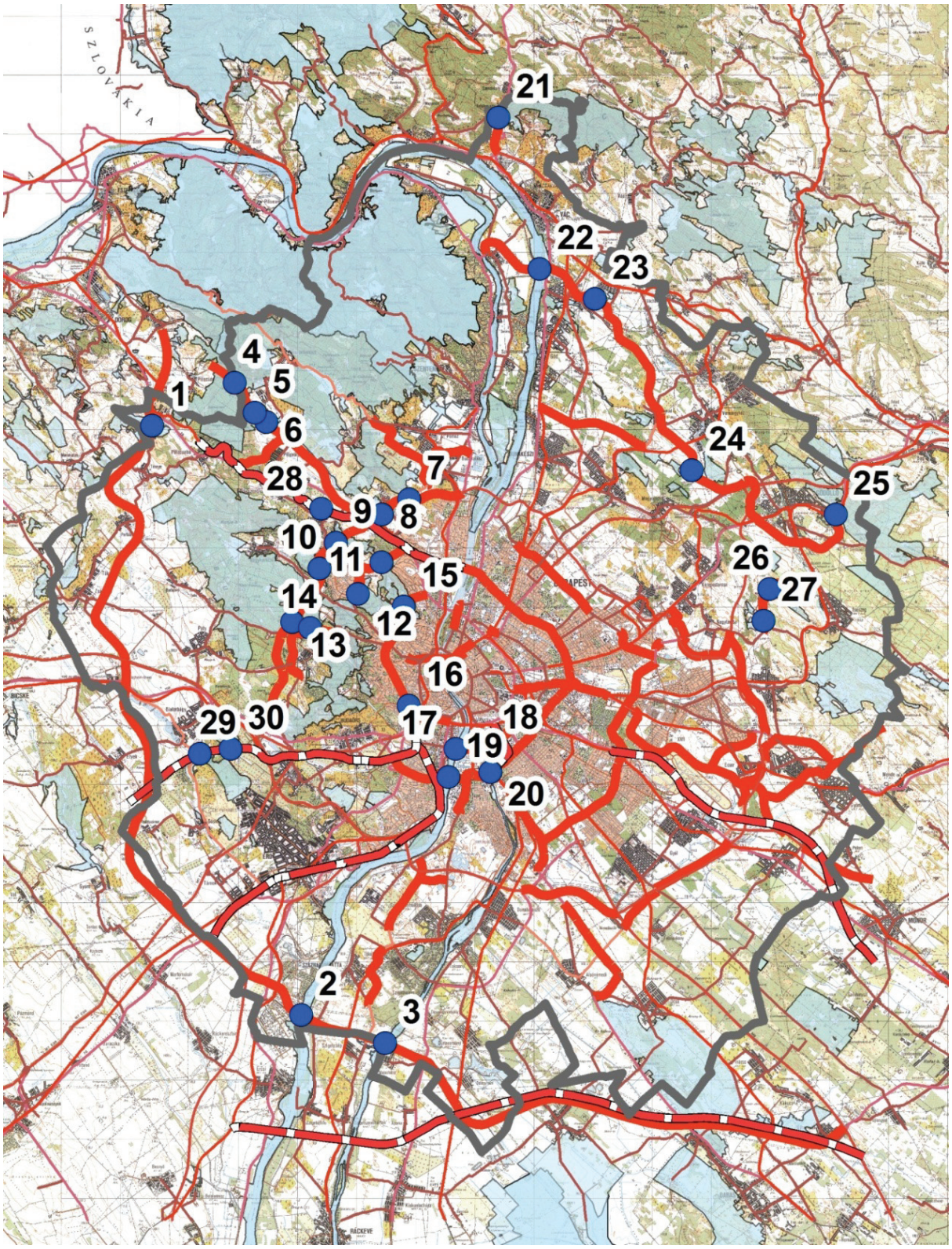

7. ábra Áttekintő térkép a Natura 2000 területek és az Agglomerációs Terv közlekedési infrastruktúra hálózatának konfliktusos területeiről

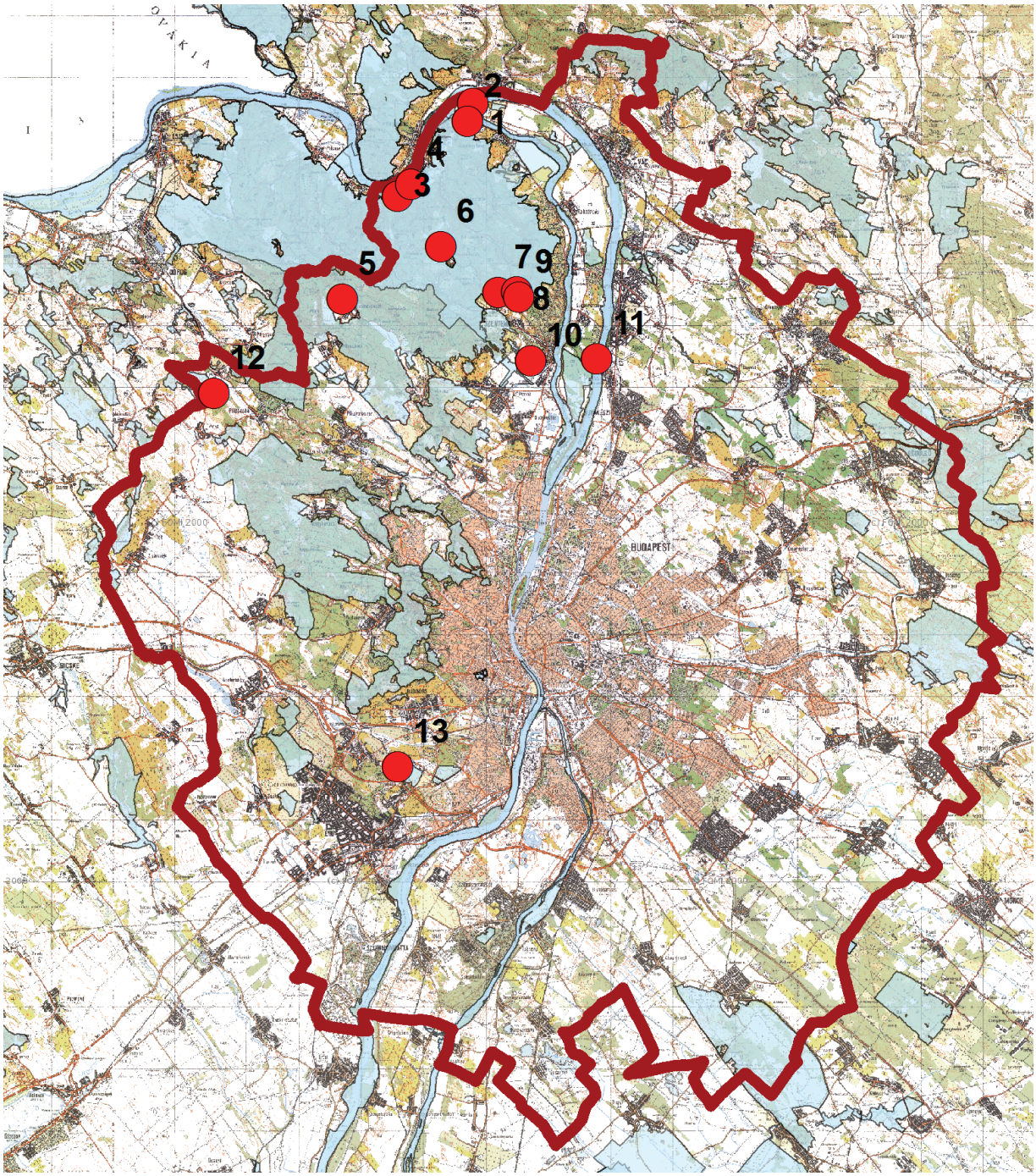

8. ábra A települési területek területek és Natura 2000 területek átfedéséből adódó, NEM feloldható konfliktusok

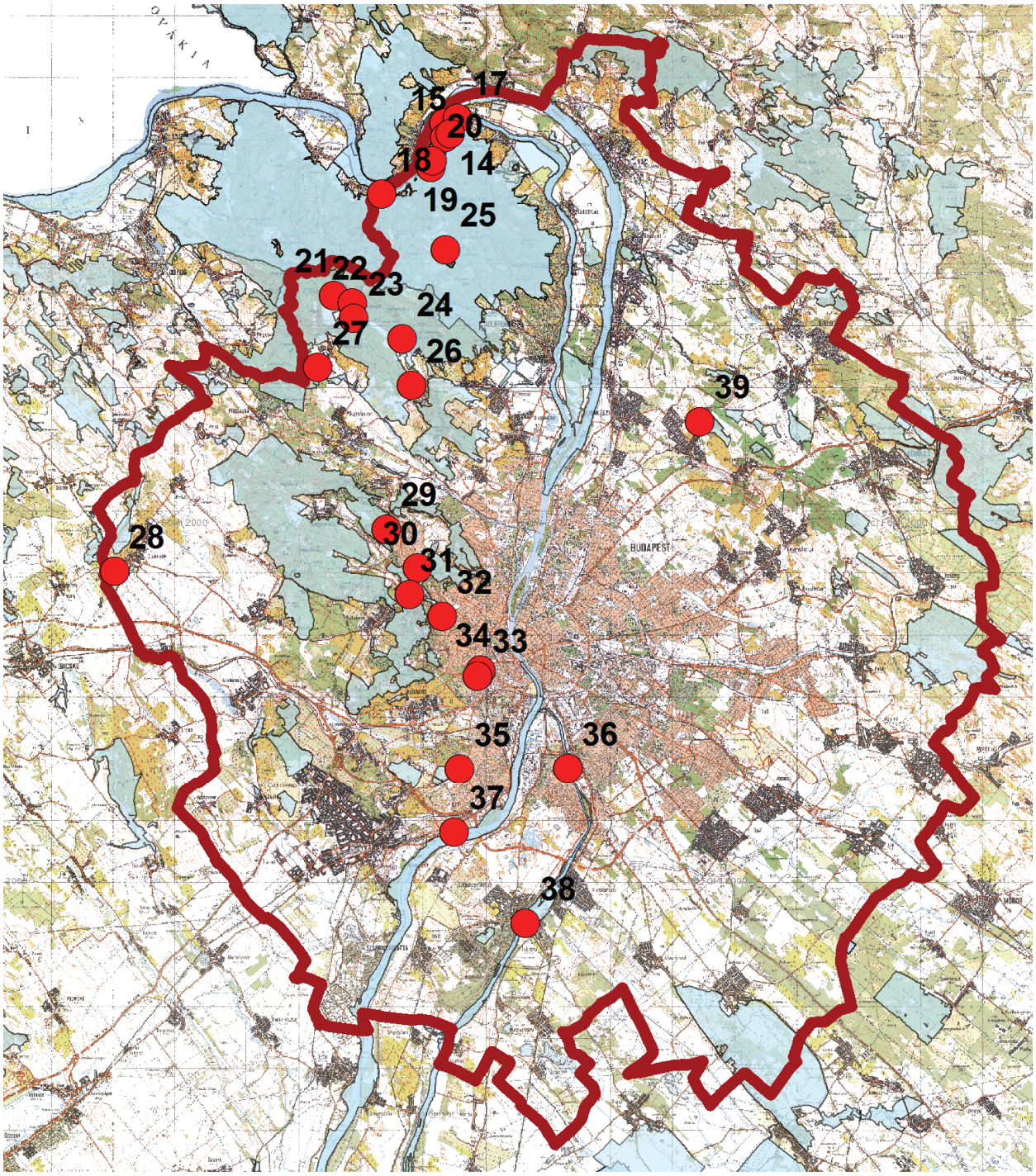

9. ábra Áttekintő térkép a Natura 2000 területek és a beépítésre szánt területeknek a továbbtervezés során feloldható területhasználati konfliktusairól

10. Áttekintés környezeti értékelés megállapításairól és javaslatairól és figyelembevételéről

Az SKV folyamat a terv készítésével együtt indult. A tervezők és az SKV készítője között folyamatos iteráló jellegű egyeztetés történt, így a tervezés bármely szakaszában az SKV ráhatással lehetett tervre, javíthatta annak a környezeti teljesítményét. Az SKV folyamat során beérkezett, megfogalmazódott környezettel kapcsolatos vélemények, javaslatok figyelembe vételre kerültek a tervben. A Natura 2000 hatástanulmány által feltárt problémák nagy részek a korábban készült, jóváhagyott településrendezés tervek következménye, így a BATrT tervmódosítás sem tudta ezeket orvosolni. A Natura 2000 hatástanulmány által feltárt infrastruktúra nyomvonal ütközések egy részét nyomvonal korrekcióval sikerült megoldani.

Megállapítások, vélemények, javaslatok	**Tervi hatás, eredmény**
A terv hozzájárul, hogy **mennyiségi és minőségi szempontból megfelelő területkínálat**ot biztosítson a gazdaság, a lakóterületek, a közösségi szolgáltatások számára. Az optimális területhasználat irányába történő elmozdulás keretfeltételeinek kialakítását a terv megteremti. A korlátozások mellett a területcsere lehetősége járulhat hozzá a megfelelő területhasználat kialakulásához.	Az elfogadott terv javaslataiban szerepel, így megteremti az optimális területfelhasználás kereteit.
A terv a **policentrikus településrendszer** kialakítását segítse elő. A településrendszer továbbfejlesztése, a központok és települések közötti munkamegosztás hozzájárul az „élhető” régió kialakulásához.	A terv célja is az élhető régió és a policentrikus településrendszer kialakítása szerepel. A javaslatok figyelembe vételre kerültek.
Környezeti szempontból kiemelkedő fontosságú az új – beépítésre szánt - területek kijelölésének és **igénybevételének lassítása**. A megoldás hozzájárul a térség egésze hosszú távú fenntarthatósága biztosításához. A hatályos településszerkezeti tervekben megfogalmazott terület-felhasználás (amely a településenként külön–külön megfogalmazott és elfogadott településfejlesztési koncepciók célkitűzései figyelembevételével került megfogalmazásra és elfogadásra) megjeleníti a megyei települések által elfogadott fejlesztési irányokat és rögzíti az ezek megvalósításához szükséges területeket. A megyei szerkezeti tervhez kapcsolódó alátámasztó munkarészek megjelenítik a területhasználatot korlátozó övezetek területi kiterjedését, ezzel kirajzolódik az a korlátozott mozgástér, amelyen belül a települések a törvény által lehetővé tett bővítési lehetőségükkel élhetnek.	A tervmódosítás alapkoncepciója az új beépítésre szánt területek kijelölésének lassítása, a települések összenövésének megakadályozása. A javaslatok tartalmazzák a területek igénybevételének lassítását.
A terv figyelembe veszi a beépítésre szánt területek további bővítésénél az **egyes települések sajátosságait, a területi potenciálokat, a területfelhasználást korlátozó elemeket, a**	A terv hatékonyan járult hozzá a települési

beépítésre szánt területek növelésének korábbi dinamizmusát (a területek környezeti érzékenységét és megközelíthetőségét is figyelembe véve), illetve vizsgálva a fejlesztésre - a hatályos településszerkezeti tervben - kijelölt és a még fel nem használt területek nagyságrendi arányát. Ez a szempontrendszer differenciált megközelítést tesz lehetővé és környezeti szempontból kedvező.	sajátosságok figyelembevételéhez. Az elfogadott terv javaslataiban szerepel.
A tervmódosítás **3% helyett 2%-ra csökkentette** a települési térség növelésének lehetőségét. A beépítésre szánt területek korlátozása racionálisabb területhasználat kialakulását, a barnamezős beruházások illetve a már kijelölt területek felhasználásának előtérbe helyezését kívánja szolgálni. Az infrastruktúra fejlesztések területi koncentrációját szintén elősegíti a szabályozás. A kapcsolódó területrendezési szabályok pozitív hatásúak, egybeesnek a fenntarthatósági elvekkel.	A korábbi elképzelések, javaslatokban 1%-ra csökkentés is szerepelt. Az elfogadott 2% -ra történő csökkentés is a racionálisabb területhasználatot segíti elő.
A tervmódosítás egyértelműen érvényesíti a **természetvédelemből, illetve az OTrT-ben adódó korlátozásokat**, de ugyanakkor biztosítja a települések fejlesztéshez indokoltan szükséges területeket. A fejlesztéseket területileg koncentrálja az urbanizált területekre, a fővároson kívül főként az övezet alközpontjaira, illetve a kötöttpályás tömegközlekedéssel megközelíthető területrészekre, a fejlesztési csomópontokra a természeti területek beépítetlenül hagyásával. A területtakarékosság illetve a korábban már igénybe vett (de alulhasznosított) területek felhasználására ösztönző szabályozás kialakítása egybevág a fenntarthatósági elvekkel.	A természetvédelmi korlátozások a Natura 2000 területek kivételével figyelembe vételre kerültek. A Natura 2000 területek csak áttételesen kerültek be a tervbe a jogszabályi hiányosságok miatt.
A törvény módosítás egyik megfogalmazott célja a **takarékosabb területfelhasználás.** A beépítésre szánt területek kijelölésének és igénybevételének lassítása a mg-i és erdőterületeken (beépítésre szánt területek korlátozása) hozzájárul a kompaktabb és takarékosabb területfelhasználáshoz, növelve ezzel a fenntarthatóságot. A **területcsere lehetőség**ével, mint új területrendezési eszközzel megteremtődik a lehetőség új beépítésre szánt terület kijelölésére. A beépítésre szánt terület egy részének visszaminősítésével felszabaduló területekkel megegyező nagyságban új beépítésre szánt terület jelölhető ki. Összességében a területcsere nem járhat a beépítésre szánt területek növekedésével. A területcserék lehetőségével flexibilisebbé vált a rendszer ami környezetileg szempontból előnyös. A megnövekedett számú és szigorodó övezeti szabályok következtében csökkenni fog a területek terhelése.	A tervben megvalósult a takarékosabb területfelhasználás. A területcsere lehetősége hozzájárul az optimálisabb területszerkezet kialakulásához.
A törvény megalkotásakor adott 3%-os növekedést (amelyik település kihasználta) most 2%-al növelheti. Az ötévenkénti felülvizsgálatnál nem engedélyezhet automatikusan újabb növekményt a településeknek, mert akkor előbb-utóbb garantáltan elfogy a beépíthető terület. A növekmény ökológiai konfliktusokhoz vezethet. A területi tervezésnek a politikusok felé egyértelműen jelezni kell, hogy fejleszteni nemcsak területi növekedéssel lehet,	A 2%-os növekedési lehetőség került be a tervbe.

hanem a meglévő területek intenzifikálásával is.	
Környezeti szempontból fontosnak tarjuk, hogy a tervezési eljárás keretében készült módosított térségi szerkezeti tervhez egy olyan településsoros - és valamennyi területfelhasználási kategória területét meghatározó, a tervmódosítás mellékletét képező - **területi mérleg készül**, amely lehetővé teszi az önkormányzatok által készítendő településszerkezeti tervekben tervezett eltérések (változtatások) %-os megfelelőségének ellenőrzését. A területi mérleg, illetve a területi változás számszerűsíthető monitoringozása lehetőségének biztosítása kedvező környezeti szempontból, hiszen hiteles és összehasonlítható információval szolgál a környezet és természetvédelmi hatóságok, illetve az ebben érdekelt társadalmi szervezetek számára. A „területi mérleg" bevezetésével ellenőrizhetővé válik, hogy az adott önkormányzat területén milyen változások, cserék történtek. A %-os változások nyomonkövetésével csökken a környezetileg érzékeny vagy védett területek felhasználásának lehetősége, ezzel javul a táji, természeti értékek védelme.	A területi mérleg elkészült a tervmódosításhoz. A területi mérleg településsorosan és területhasználatonként került rögzítésre. A területi mérleg hosszútávon hozzájárul a monitoringozás megvalósításához illetve a valós területi folyamatok nyomonkövetéséhez.
A terv és a törvény felülvizsgálata során a hatályos törvényben települési térségként megjelölt területek közül **visszaminősítésre kerülnek mezőgazdasági térségbe** azon területek, amelyeket a törvény hatálybalépése óta a települések nem vettek figyelembe településszerkezeti terveik módosítása során. A megfogalmazott elv a kevésbé intenzív hasznosítást preferálja és ez egybeesik a környezeti, fenntarthatósági szempontokkal.	A fel nem használt területek visszaminősítése bekerült a tervbe.
A települési területek kijelöléséhez a közműfeltételek rendelkezésre állásának (vagy egyidejű kiépítésének) előírása biztosítja, hogy új – elsősorban és potenciálisan a felszín alatti vizeket terhelő – fejlesztésekre ne kerülhessen sor.	A megelőző, de legalább egyidejű kiépítés mindenhol bekerült a tervmódosítás illetve a törvény szövegébe. Az utólagosan bekerült „egyidejű", párhuzamosan kiépítendő infrastruktúra ugyanakkor potenciális környezeti veszélyeket is rejt, ha megvalósítás késedelmet szenved.
A terv elősegíti a **szabad területek megfelelő hasznosítását** a legjobb minőségű mezőgazdasági területeken kívül eső területeken a rekreációs funkció erősítését a „Zöldövezet" filozófiája szerint (a táj- és természetvédelem érdekeivel összehangolva). Az előremutató „**Zöldövezet" koncepció szabályozási tartalmát tovább kell erősíteni** a beépítésre szánt területek kijelölésének korlátozásával. A zöldövezet (zöldgyűrű) koncepciója mellett a zöldút (greenway)	A „zöldövezet" koncepció nem került megerősítésre a tervben. A zöldút koncepciót is csak részben tartalmazza a terv. A jogszabály

koncepciójára sem tér ki részletesen a terv. Az agglomeráció térségében a kerékpárút hálózat fejlesztési koncepciója mellett vizsgálni kellene a funkciójában sokkal komplexebb zöldúthálózat kialakításának lehetőségét is.	módosítás során a törvényalkotó feladat, hogy megteremtse a törvényi kereteket.
A terv pozitív hatás, hogy **növekedett az erdőterületek nagysága**. A térszerkezeti összefüggések, valamint a termőhelyi adottságok figyelembevételével alkalmas területeken törekedni kell további új erdőterületek kijelölésére. A település-szerkezeti tervekben tervezendő erdők kiterjedése – ezzel együtt a megye erdősültsége – tovább fog nőni elsősorban a mezőgazdasági művelésre kevésbé alkalmas területeken, amely egyaránt kedvező a táji potenciáloknak megfelelő tájhasználat kialakítása, másrészt a turizmus-idegenforgalom fejlesztése szempontjából. Az erdősültség további növelése csökkenti a mezőgazdaságilag felhagyott parlag területek arányát, ezzel az érintett térségek fejlődését, ott az életminőség környezeti feltételeinek javulását.	Az erdőterületek nagysága növekedett a tervben ami javítja a az életminőség környezeti feltételeit.
A **természeti erőforrások fokozott védelmét** jelentik az ásványi nyersanyag, a kiváló termőhelyi adottságú erdő és szántóterületek megjelenítése a tervben. A termőföldvédelem hatékony eszközkészlete bővült az új övezeti lehatárolásokkal. A „kiváló termőhelyi adottságú szántóterület" övezeti lehatárolása biztosítja a legjobb termőképességű területek védelmét, a „mezőgazdasági művelésre másodlagosan alkalmas terület övezete" lehatárolása pedig segítséget és érveket nyújt a jó területek mezőgazdasági művelésben tartásához.	A terv elfogadott övezetei a kapcsolódó szabályozásokkal együtt jó alapot, keretet nyújtanak a természeti erőforrások védelméhez.
Az „**Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete**" alkalmazásának környezeti hatása pozitív egyrészt azért, - mert elősegítik az erdőterületek bővítését ebben a megyében, ahol ennek kiemelkedő jelentősége van a táji-, üdülési potenciál alakulásában - másrészt, mert a lehatároláshoz kapcsolódó övezeti szabály korlátozza a beépítésre szánt terület kijelölésének lehetőségét, ezzel – a legjobb minőségű szántóterületek védelmének mintájára – az erdőtelepítésre leginkább alkalmas területeket is védi a más célú felhasználástól, ezzel közvetve hozzájárul a takarékos területhasználat célkitűzései érvényesítéséhez is.	A „Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete" megjelent a tervben és hatékonyan járul hozzá az erdőterületek védelméhez.
A terv, illetve a törvénymódosítás hozzájárul az **értékvédelem** bővülő szempontú érvényesítéséhez, a **természeti-, a táji-, tájképi-, a kulturális örökség** elemei megőrzéséhez. A terv övezeti (tájképvédelmi, világörökségi) révén elősegíti az elvek érvényesülését.	Az új módszertan szerint készült tájképvédelmi terület övezete és szabályozása elfogadásra került, így hatékonyabban valósulhatnak meg a tájvédelmi célkitűzések.
Környezeti szempontból kedvező annak a **3900 ha fel nem használt települési térség** mező ill. erdőgazdasági területbe történő	A szabály elfogadásra került ezáltal a fel

visszasorolása. A törvény jóváhagyása óta ezek a területek nem kerültek felhasználásra, ezért valószínűleg kijelölésükhöz sem fűződött valós érdek. A visszaminősítés kedvezően hat a környezeti folyamatokra.	nem használt területek visszasorolásra kerülnek, amely környezeti szempontból kedvezőnek tekinthető.
A **települési térség szabályai új szabályokkal** egészültek ki. A **kötöttpályás közlekedés előfeltétel**éhez kapcsolt lakóterület fejlesztés kedvezően befolyásolja a lakóterület fejlesztéseket. Koncentrálva egyrészt az ilyen jellegű beruházásokat a meglévő közlekedési vonalak mentén, másrészt csökkentve a gépjárműforgalmat. A szabály a környezeti terhelés csökkentése mellett a földvédelmi szempontoknak is megfelel.	A kötöttpályás közlekedéshez meglétéhez vagy párhuzamosan történő kiépítéséhez kapcsolat lakóterület fejlesztés elfogadásra került így csökkenti a környezet terhelését.
A települési térség vonatkozásban azáltal, hogy az új ajánlások érvényesülésük esetén **feltételekhez kötődik az új területek igénybevételét**, csökkentik a környezeti szempontból kedvezőtlen változások dinamizmusát. A kompakt településfejlesztés irányába hat az a korlátozás, hogy új települési térség kijelölésére csak ott van lehetőség, ahol az új területfelhasználás határos az adott település belterületével. A kompakt településfejlesztés támogatásával, a tájban véletlenszerűen és szigetszerűen kialakuló új beépítések korlátozása tájvédelmi- tájképvédelmi szempontból is pozitív.	A beépítésre szánt területek növelésnek környezeti feltételekhez kapcsolása elősegíti a kompakt településfejlesztést.
Rögzítésre és pontosításra kerültek a térszerkezet fejlesztéséhez szükséges **térségi infrastruktúrahálózat (területigényes) elemei**. A hálózatok kiegészítése, illetve azok nyomvonalának, területigényének pontosítása az időközben elkészült tervek figyelembevételével megtörtént. A M2 Váctól keletre lévő térségben tervezett új nyomvonala a Naszály környéki védett élőhelyeket elkerüli, így környezeti hatása kedvezőnek tekinthető. A pontosított nyomvonalak által kiszámíthatóbbá válik az egyes települések fejlesztéssel való érintettsége. Javulnak az ágazati szintű továbbtervezés feltételei. A gyorsabb eljutás a közérzeti és gyakorlati időmérleg javulását is eredményezheti a lakosságnál.	Az SKV és a Natura2000 hatástanulmány alapján az ágazati tervekből átvett nyomvonalak néhány esetben pontosításra kerültek. Az elfogadott ágazati tervekből átvett nyomvonalak jelentős részénél azonban nem sikerült nyomvonal változtatást elérni.
A törvénymódosítás mellékletét képező **települési elkerülő szakaszok meghatározása** (ezek törvényben való rögzítése) kiemelkedő jelentőségű az érintett települések belterületeinek, sűrűbben lakott területeinek (települési területeinek) tehermentesítése, ezzel az ott érintett területek környezetminősége javítása érdekében	A települési elkerülő szakaszok pontosításra kerültek.
Az **elővárosi vasúti közlekedés** és a kapcsolódó hálózati elemek kialakítása megfogalmazódik a tervmódosításban. Az elővárosi vasúti közlekedés kialakításának környezet hatásai kettősek. Az új nyomvonalon vezetett vasútvonal biológiailag inaktív felületet hoz	Az elővárosi vasúti közlekedés nem lett hangsúlyosan külön kiemelve a tervben. A

létre, vizuálisan elválaszt területeket. A negatív hatás mellett azonban a személygépkocsi forgalomcsökkenését, átrendeződését is okozza, amelynek pozitív hatásai meghaladják az okozott környezeti kárt.	hálózati elemek a törzshálózati vasútvonalak részeként ábrázolásra kerültek.
Országos kerékpárúthálózat agglomerációban haladó szakaszainak pontosítása hozzájárul a helyi lakosság életminőségének növeléséhez. A környezetbarát közlekedési eszköz elterjedése csökkenti a környezetterhelést. Környezeti szempontból a kerékpárút hálózat fejlesztése kedvező, mert miközben nem veszélyeztet fontos védett és védendő táji-, természeti értékeket, lehetővé teszi azok megközelítését kerékpárral, ezzel a „szelíd" és környezetbarát közlekedési eszközzel.	Az országos kerékpárút törzshálózat és a térségi kerékpárút hálózat elemei elemei pontosításra kerültek a tervben.
Új területfelhasználási kategória az „**Ásványvagyon gazdálkodási térség**". A kijelölésnek közvetlen környezeti hatása nincs, de a kijelölés hozzájárul az ásványvagyon megőrzéséhez.	Az „Ásványvagyon gazdálkodási térség" lehatárolásra került a tervben.
Új területfelhasználási kategória a „**Magas zöldfelületi arányú különleges rendeltetésű térség**". A nagy kiterjedésű zöldfelületek (elsősorban rekreációs, turisztikai-, sport) területek pl. golfpálya) lehatárolása a mezőgazdasági területtől lehetővé teszi a differenciáltabb szabályozást. A térség a „zöldövezet" részét is képezi, biológiai aktivitásértéke magasabb mint a mezőgazdasági területeké.	A „Magas zöldfelületi arányú különleges rendeltetésű térség" hozzájárul a „zöldövezet" koncepciójának megerősítéséhez.
A „**Térségi jelentőségű tájképvédelmi területek**" kijelölése hozzájárul a tájvédelemi célkitűzések megvalósulásához. A tájjelleg, tájkarakter megőrzése kiemelt feladat a gyorsan urbanizálódó, tájképileg homegenizálódó térségben. A tájképvédelem szempontjainak érvényesítése a területrendezési és a településrendezési tervezésben táji-, környezeti szempontból egyértelműen kedvező hatású. A „térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete" léptéknek megfelelő részletezettséggel jelöli ki - a közigazgatási határosan rögzített érintettségen belül - a tájképvédelem fő célterületeit, a hatékony védelem eszközrendszerét a településrendezési tervezési eljárásokhoz kapcsolja olyan – a tájképi értékek fennmaradását biztosítani hivatott - eszközök alkalmazásával, mint az építmények tájba illesztését bizonyító látványterv.	Az övezet az új módszertan szerint készült részletes lehatárolással hozzájárul a tájvédelmi, tájképvédelmi célok eléréséhez.
A „**honvédelmi terület**" övezete módosítása környezeti szempontból negatív hatású lehet abban az értelemben, hogy míg a honvédségi területeken – a zavartalanságnak köszönhetően – általában biztosított a természeti értékek védelme, ez a védelem más funkciójú területen csak ott érvényesül maradéktalanul, ahol azt más (védelmi) övezeti szabályok biztosítják. Környezeti szempontból a tervmódosítás kedvezőtlen hatása, hogy az eltérő lehatárolás miatt jelentősen csökken (-13,8%) az ökológiai hálózat területe. (Az adat a korábbi és a jelenlegi területlehatárolás egybevetéséből származik és pontatlanságot tartalmazhat.) Konkrét területegységenként meg kell vizsgálni a csökkenés (eltérés) okát. A	A honvédelmi terület bekövetkezett csökkenése környezeti szempontból aggályosnak tekinthető. A kikerülő területek valószínűleg a települési térség növelésének

hálózat csökkenése mindenképpen kedvezőtlen környezeti szempontból.	potenciális területét jelentik majd.
Továbbra is hiánynak tekinthető, hogy nemzetközi egyezmény keretében védett területek (**Natura 2000 hálózat**) továbbra sem kerültek be az övezeti rendszerbe. A Nemzeti Ökológiai Hálózat nem tartalmazza a Natura 2000 területek teljes kiterjedését, ezért a NÖH hálózatának megjelenítése a tervben nem elégséges. A Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció szerint a tervezett infrastruktúra elemek és beépítésre szánt területek számos helyen érintik a védett területeket. Az egyedi létesítmények által okozott konfliktusokat az esetleges későbbi környezetvédelmi engedélyezési eljárások során kell feloldani.	A Natura 2000 területek nem kerültek be önálló övezetként a területrendezési tervbe. Az elvégzett területi összeha-sonlítás azt mutatta, hogy az Ökológiai Hálózat nem tartalmazza teljes egészében a Natura 2000 területeket.
A tervezés utolsó fázisában bekerült „**történelmi sportterület**" környezeti szempontból aggályosnak tekinthető. Az új kategória, a kapcsolódó szabályozással együtt kiskaput nyitott a magterületen történő fejlesztésekhez. Az 1914 előtti „történelmi sportterület" egy száz évvel ezelőtti területhasználatra hivatkozik ami jogi abszurditásnak tekinthető.	A „történelmi sportterület" kategóriáját elfogadta az országgyűlés. Környezeti szempontból ugyanakkor kifogásolható az új kategória és a hozzá kapcsolódó szabályozás.
A **települési térség** esetében –a korábban említett - pozitív jellegű szabályozása ellenére **13,8% növekedés** figyelhető meg a 2005-ös tervhez képest. A növekedés is származhat az eltérő besorolásból, de valószínűsíthető, hogy a településrendezési tervek feldolgozásából származó adat jobban tükrözi a valóságot és az eltelt 5 éves időszakban tényleg jelentős növekedés történt.	A településrendezési tervek feldolgozásából kapott települési térség jelentősen meghaladja a korábbi terv adatait. A kijelölési szigorítások hatása még nem látszik, de remélhető, hogy a növekedés üteme csökkenni fog.
A Natura 2000 hatástanulmány által feltárta az infrastruktúra hálózat, a beépítésre szánt területek és a Natura 2000 területek ütközési pontjait. A tervezett és infrastruktúra elemek 30 helyen érintik kisebb-nagyobb mértékben a védett területeket. A beépítésre szánt területek 52 helyszínen vannak átfedésben Natura 2000 területekkel, de ebből csak 13 olyan helyszín van ahol a probléma nem oldható fel a településrendezési eszközökkel. (lila- eredeti, piros- megváltoztatott nyomvonal)	A szakhatósági, tervezői egyeztetések eredményeként az infrastruktúra nyomvonalaknál számos esetben sikerült optimálisabb nyomvonalvezetési megoldást találni. Az új nyomvonalak vagy elkerülik a védett területet vagy kisebb hosszban keresztezi a

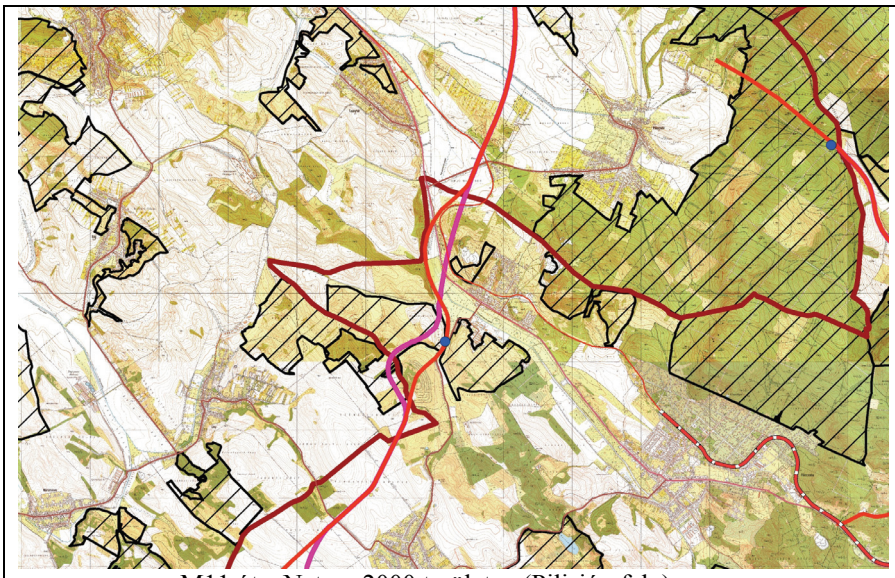

M11 út a Natura 2000 területen (Pilisjászfalu)

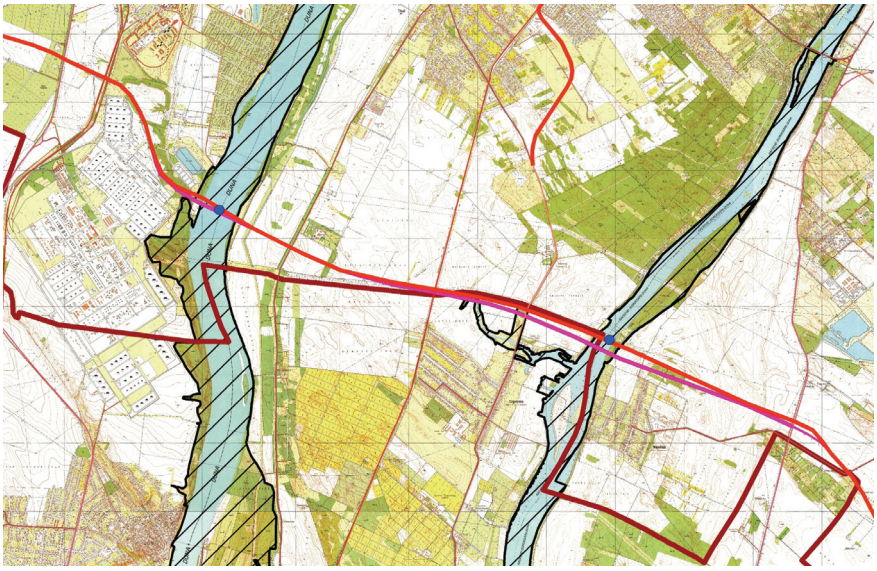

M11 út a Natura 2000 területen (Tököl, Majosháza)

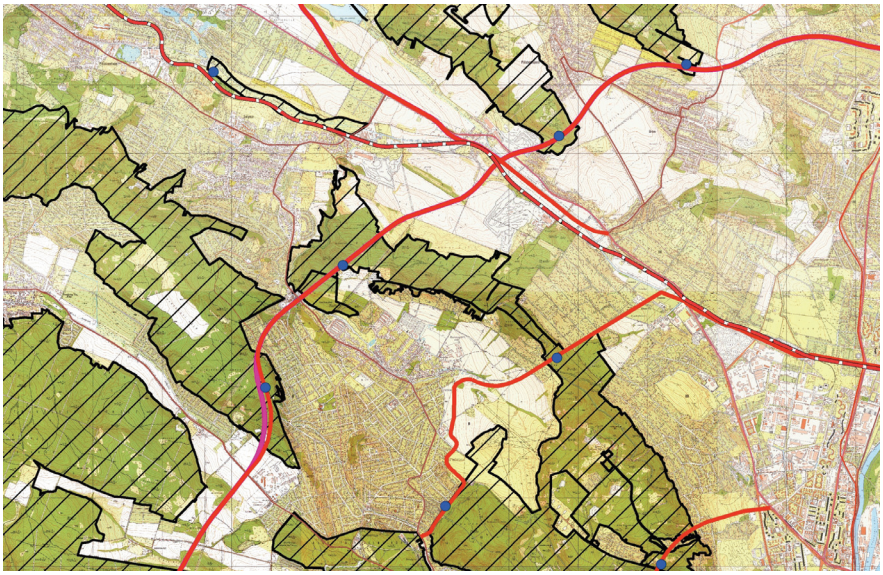

Településközi út a Natura 2000 területen (Budapest III. ker Budapest II. ker.

védett területet.

A beépítésre szánt területek esetében 52 helyszínen voltak átfedések a feldolgozott településrendezési tervek alapján. A vizsgált területek között 13 olyan helyszín található, amelynél nem volt feloldható a konfliktus a településrendezési tervek szintjén sem.

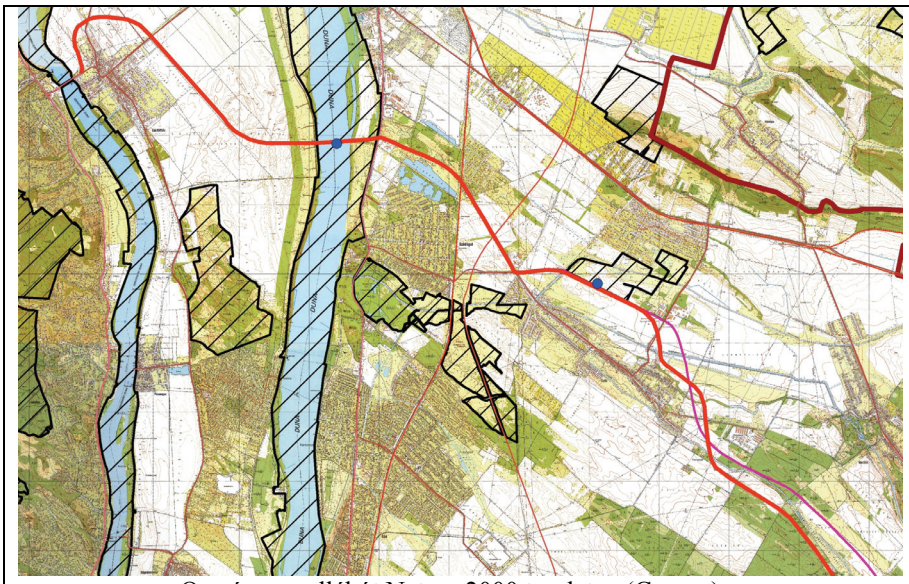

Országos mellékút Natura 2000 területen (Csörög)

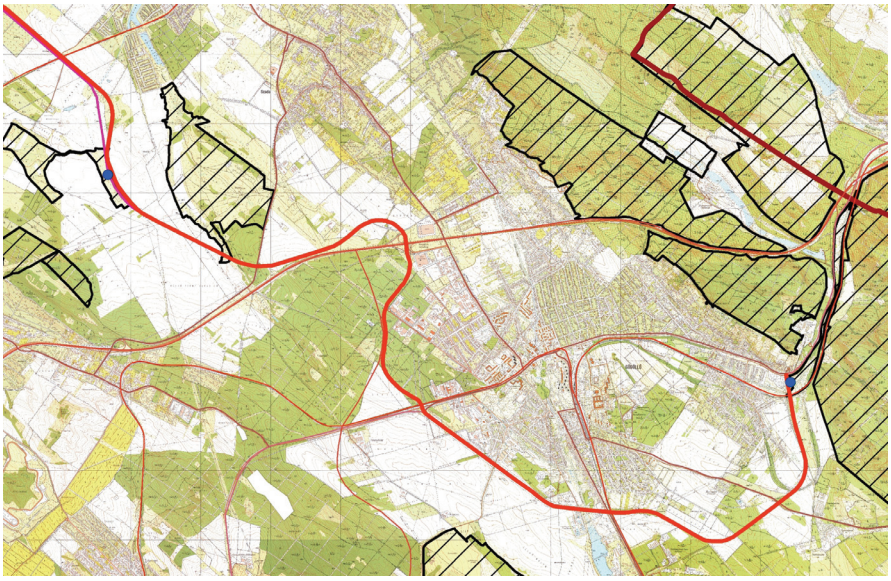

Országos mellékút Natura 2000 területen (Gödöllő)

10. táblázat A javaslatok, megállapítások és tervi beépülésük, hatásaik